

TURKSOLU

ÖĞRETMENLER VE ÖĞRENCİLER İÇİN CAN GÜVENLİĞİ

Yüz yıllık kudret

Çok sonra olacaktı buraya ikinci dönüşüm ama şu an bu ilk ziyaretimde hissettiğim duygumdan çok da emin değilim. Henüz 16 yaşındayım, bazı olayları algılayışım oldukça yetersiz. Bilgi eksikliğim ile ilgili bu elbette ve tabii, yaşamımdaki deneyimlerimin henüz az olmasından da kaynaklı. Tam olarak O'na ne diyeceğimi bilemiyorum. Tüm dikkatini önündeki kâğıda vermiş, yazdığı kitabının son sayfasına odaklanmış, gözlerini kısmış, yoğun bir düşünce içinde olduğu çok belli. Sağ elinde kalemiyle yazdığı sayfanın üzerinde beklerken sol elinin parmakları bıyıklarında doluyor. Düşüncelerine dalmışken dahi gözlerinin derinlerinde büyük bir parlaklık var ve hatta ondan çok daha büyük bir umut var, bu o kadar ki gözlerindeki maviliğin içine çekiliyor insan adeta.

Buraya nasıl geldiğimi bilmiyorum ama bir şekilde nerede olduğumu biliyorum. Daha da önemlisi, hangi zamanda olduğumu biliyorum. Bunu damarlarımda hissediyorum. Hayal âleminde miyim, uyuya mı kaldım, bu bir rüya mı? Ama yok, sanmıyorum. Dediğim gibi, bunu damarlarımda hissediyorum, gerçek olmalı.

Bir anda gözlerini masadan kaldırıyor ve bana bakıyor. Aman Allah'ım! Gözlerinden alev saçıyor sanki, tam ortasında mavi alevden yanlara doğru kızaran bir bakış ve yine aynı histeyim, yani umut. Birdenbire "Sorun ne çocuk!" diyor bana ve devam ediyor "Neden endişelisin? Hiç yakışıyor mu sana bu endişe..."

Hayır efendim, haklısınız yakışmıyor, biliyorum, bununla birlikte geldiğim yerde ya da zamanda işler çok karışmaya başladı. İnsanlar ne yapacaklarını bilmiyor gibi, başımızdakiler çok tutarsız davranıyor ve eskiye dönüşü savunuyor gibiler. Emin değilim, çok küçüğüm, algılarım ve bilgilerim yetersiz. Bu bahsettiklerim sadece bir his ama çok güçlü bir his. Sanki bir an için demokrasiden sapılacakmış gibi bir histeyim. Bize yardım et lütfen!

İşte o anda mavi gözlerinde alev daha da şiddetlendi ve "Merak etme çocuk, endişen yersiz. Korkma! ASLA!" dedi.

Bu olayın üzerinden 30 yıl geçmiş, büyümüşüm ve bu zaman içinde işler daha da kontrolden çıkmıştı ama bana "Korkma!" demişti bu sebeple korkmuyordum. Sadece bir yol arıyordum, bunu düzeltmek için bana da düşen bir şeyler olmalıydı. Sadece yazıyordum ve tekrar yazıyordum ve tekrar... Ve daha çok okuyordum, daha çok analiz yapıp daha çok anlamaya çalışıyordum. Ülke yönetimi giderek daha da batağa saplanıyordu, siyaset İslami bir hal almış, baştakiler halkı, Hak ile aldatır olmuşlardı. İktisadi gidişat hiç iyi değildi, fakirlik ve işsizlik artmıştı. Halkın yarısı bunun farkındayken diğer yarısı celladına âşık olmuştu. Monarşi tekrar hâkim olma yolunda ilerliyordu. Artık bir de Saray vardı. Tüm eksikler tamamlanıyordu. Saltanat ve hilafet kapıya dayanmıştı. Ve ben tüm bunları düşünürken ikinci kez dönmüştüm oraya, orada aynı masada oturuyordum.

Bana baktı. "Artık endişeli görünmüyorsun, artık öfke görüyorsun gözlerinde çocuk," dedi.

Haklıydı. Korkmuyordum, kızgındım. Yanıma geldi, bitirdiği kitabı bana son sayfası açık şekilde uzattı. "Tamamladım artık," dedi ve "bu kitapta bu milletin akli iradesinin sonuçları var" diye devam etti.

"Yüzyıldır bu kitap elinizde, daha ne duruyorsunuz? Geçmişini neden unutuyorsunuz? Tarih tekrür eder durur, bilmiyor musunuz? Yapacaklarınızı burada yazdım, anlamıyor musunuz? Yaptıklarımız, sizin şimdi yapmak zorunda olduğunuzdur ve sizden sonrakilerin de yapmak zorunda olduklarıdır. Size bunu emanet ettim. Bunu nasıl ve ne zaman yapacağımızı da bu son sayfada yazdım," dedi.

"Bunu yapabilmek için muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur, unutma!" dedi ve "Şunu söylemekten de asla çekinme: NE MUTLU TÜRK'ÜM DİYENE! Ve hiç kimsenin senin bunu söylemene engel olmasına izin verme! Hadi çocuk şimdi git artık..." diye bitirdi hitabetini. ◀

İSMAİL KAYA

İÇİNDEKİLER

BAŞYAZI

Gökçe Fırat

Okul saldırılarının arkasındaki büyük oyun

3

KAPAK

Özgür Erdem

Öğretmenler ve öğrenciler için can güvenliği

4

Filiz Çakır

Suçta değil kitaplara yönelen çocuklar

6

Ahmet Buğra Öksüz

Bir ülkenin sessiz çığılığı: Ahmet Minguzzi ve adını bile duymadığımız çocuklar

7

Rahime Cura

23 Nisan'ı gözyaşıyla kutlamak

8

Espina Ayas

Bir çocuğa verilen en tehlikeli şey: Etiket

9

Ozan Pekgöz

AKP'nin okul katliamları, video oyunları ve küresel teknolojiizm

10

GÜNDEM

Ali Özsoy

Özel'in Barrack samimiyetsizliği: Monarşiye karşı çıkıp Federasyona sessiz kalmak

12

Kaya Ataberk

Menzil Cemaatinin yükselişi ve Nakşilerde etnik Kürt egemenliği

14

KİTAP

Muharrem Yellice

Şener Üşümezsoy'un "Kürt 'Kim'liği adlı eseri üzerine

16

GÜNDEM

Cevil Deveci

Orta Doğu Devletler Topluluğu / Laik Demokratik Arap Cumhuriyetleri Birliği

17

TARİHSEL STRATEJİ

Prof. Dr. Şener Üşümezsoy

Türk dünyasında Tatarlar

18

KİTAP

Necati Gültepe

Dünya tarihinin saklanan en büyük soykırımı: Türk soykırımı

20

TÜRK SOLU Haftalık Siyasi Gazete

Yıl: 24 Sayı: 659
8 Mayıs 2026
Fiyatı: 50 TL

Sahibi ve Sorumlu
Yazışları Müdürü: İleri
Yayınçılık Reklamcılık
Ltd. Şti. adına
Fehmi Özgür Erdem

Genel Yayın Yönetmeni:
Ali Özsoy

YÖNETİM YERİ: İstiklal
Cad. İmam Adnan Sok.
Çağatay İşhanı. No:
11 D: 38
Beyoğlu - İstanbul
İstanbul İrtibat:
(0212) 268 32 94

Ankara İrtibat:
(0312) 446 63 21

e-posta:
iletisim@turksolu.com.tr

İnternet adresi:
www.turksolu.com.tr

Abonelik
Kişiler: 1.500 TL
Kurumlar: 3.000 TL
Yurtdışı: 400 euro /
400 \$

Abonelik servisi:
abone@turksolu.com.tr

Basıldığı Yer: MD Ofset
Matbaacılık Yayıncılık
Ltd. Şti. Yılanlı Ayazma
Sok. Yıldız Sanayi Sit.
No: 18/201

Zeytinburnu - İstanbul
Tel: (0212) 483 34 22
Sertifika No: 50194

TÜRK SOLU'nda çıkan
tüm yazıların hakları
saklıdır. İzin alınmadan
ve kaynak gösterilmeden
çoğaltılamaz, dağıtım
yapılamaz.

Yayın türü: Yaygın
süreli.

ISSN:
9771 303488000

Yayınlanması için
yazılarınızı yazi@turksolu.com.tr adresine
gönderebilirsiniz.

GÖKÇE FIRAT

BAŞYAZI

Okul saldırılarının arkasındaki büyük oyun

Can güvenliği olmadığı için çocuğumuzu özel okula göndereceğiz ama aynı zamanda can güvenliğimizi sağlaması için özgürlüklerimizden de vazgeçeceğiz!
Yani hem paramızdan olacağız hem de özgürlüğümüzden.
Sizce de bu işte bir tuhaflık yok mu...

Türkiye iki gün üst üste iki ayrı okuldan gelen dehşet verici haberle sarsıldı.

Ölüm ile asla yan yana gelmemesi gereken okulda, asla ölmemesi gereken öğrenciler yaşamlarını yitirdiler.

Tam anlamıyla bir kabus.

Çok konuşuldu, çok yazıldı.

Ve ne kadar konuşulsa acılar dinmeyecek.

Olayın toplumsal, siyasal, psikolojik sebepleri üzerinde durmak yerine başka bir şeye odaklanmak istiyorum: Sonuçları...

Saldırıları sonrası gündeme hemen sosyal medya geldi.

Bu saldırıları yapanlar ya da benzer saldırı yapma planı olan başka gençler dijital platformlar üzerinden örgütleniyordu.

O halde şu dijital platformlara giriş işi denetlenmeliydi.

Ne tesadüftür ki, 15 yaş üzeri için sosyal medyaya girişte kimlik zorunluluğu getiren bir düzenleme tam da o hafta görüşülecekti mecliste.

Kompo teorisine kaçmaya gerek yok elbette.

Ama şu çok net:

Gençlerin bu tür saldırılara yönelmesine engel olmak için sosyal medya kısıtlaması gündeme geldiğinde artık kimse “ama özgürlük” diyemeyecek.

Evet, o malum kıskacın içine düşmüş olduk:

Özgürlük mü güvenlik mi?

Siyaset biliminin ve siyaset gündeminin bu keskin kıskacına düşmüş bir topluma bu denklemin yanlış kurgulandığını hatırlatmak bile çok zor olacaktır artık.

Sizin can güvenliğinizi sağlayamayanlar, şimdi de özgürlüğünüzü daha da kısıtlamak için harekete geçiyorlar!

İkinci önemli sonuç ise tam da ilk kıskaçla bağlantılı.

Malum saldırılar devlet okullarında oldu.

Bu da ne demektir biliyor musunuz: Devlet okullarında çocuklarımızın can güvenliği yok.

O halde çocuklarımızı devlet okulları yerine özel güvenli özel okullara yazdıralım.

Demek ki ikinci kıskaç da bu:

Kamusal eğitim mi özel okullar mı?

Eh zaten laiklikten uzaklaşıldığı için devlet okulu yerine özel okulu tercih eden ve bunun laik bir tavır olduğunu sanma çaresizliğine sürüklenenler için yeni bir bahane de üretilmiş oldu.

Paralı eğitim için ve özel okul sahipleri için bundan güzel fırsat mı olurdu?

Şimdi ikisini birleştirelim.

Can güvenliği olmadığı için çocuğumuzu özel okula göndereceğiz ama aynı zamanda can güvenliğimizi sağlaması için özgürlüklerimizden de vazgeçeceğiz!

Yani hem paramızdan olacağız hem de özgürlüğümüzden.

Sizce de bu işte bir tuhaflık yok mu...

Yoksa hâlâ büyük oyunun farkında değil miyiz... ◀

ÖZGÜR ERDEM

KAPAK

Öğretmenler ve öğrenciler için Can Güvenliği

Okullarda zil sesleri değil, silah sesleri duyuluyor

Okula çocuk göndermiyoruz, cepheye asker uğurluyoruz adeta.

Türkiye’de anne baba olmanın bugün geldiği kahredici nokta tam olarak bu. Eskiden aydınlanmanın, bilimin ve güvenliğin sarsılmaz kaleleri olan okullar, bugün velilerin “Acaba çocuğuma pompalı tüfekle, kelebek bıçakla dalan bir çete üyesi zarar verir mi?” korkusuyla titrediği güvensiz alanlara dönüştü. Milyonlarca evin içine her sabah aynı zehir yayılıyor.

Ve daha da ağırı... “Bugün hangi idealist öğretmenin ölüm haberini alacağız?” korkusu.

Sadece kendi öğrencisinin bıçaklı saldırısıyla kanı fayanslara akan **Fatma Nur** öğretmenimiz değil mesele... Nisan ayında peş peşe yaşadığımız o dehşeti ne çabuk unuttuk?

Şanlıurfa Siverek’te 19 yaşındaki lümpen bir katil, elinde pompalı tüfekle okulu basıp öğretmenlerin de olduğu 16 kişiyi kanlar içinde bıraktı.

Üzerinden 28 saat bile geçmeden Kahramanmaraş’tan o korkunç haber geldi. 14 yaşında bir çocuk, çantasına doldurduğu silahlarla iki sınıfı rastgele taradı! 8 masum evladımız ve öğrencilerine göğsünü siper eden matematik öğretmeni **Ayla Kara** katledildi.

Bu yaşadıklarımız üç beş ergenin

buhranı veya basit bir asayiş sorunu değil. Bu tablo, yıllar boyuilmekilmek örülen o sinsî “köksüzleştirme” projesinin kanlı ve beklenen sonucudur.

Kırılan pusula ve hiçlik

Okullarımızda devasa bir millî güvenlik sorunu yaşıyoruz. Hatırlayın o utanç verici “Açılım” günlerini... PKK’ya ve yobazlara şirin görünmek için okullarımızdan *Andımız*’ı kaldırdılar.

Neydi *Andımız*? Sadece soğuk sabahlar ezbere okunan bir şiir mi?

Hayır!..

Türk milletinin ortak pusulasıydı!

İlkokul bebese “doğru” ve “çalışkan” olmayı oradan öğrenirdi. “Büyüklerimi saymak,

küçüklerimi korumak” diye yemin ederdi her sabah.

Kendi ailesinden, kendi mahallesinden çok daha büyük bir kavrama, vatanına ve milletine aidiyet duyardı.

Siz bu pusulayı bilerek kırdınız!

“Türk’üm” demeyi ırkçılık sayan o hastalıklı Mütareke kafalarınızla, çocukların yüreğindeki millî değerleri söküp attınız.

Yerine ne koydunuz peki? Koca bir hiçlik...

“Andımız”la millî kimlik mi dayatılmıştı?

Aslında niyetiniz başkaydı. O boşluğu tarikatlarla, cemaatlerle doldurup kendinizce sözde “yerli ve millî” bir gençlik yaratacağınızı

sandınız.

Ama başaramadınız!

Zaten en büyük hatanız da tam buradaydı. Siz zannettiniz ki Cumhuriyet, *Andımız*’la bu millete yapay bir kimlik “dayatmıştı” veya yoktan bir kimlik “yaratmıştı.”

Hayır!

Millî kimlikler laboratuvarında yaratılmaz, kanunla dayatılmaz, zorla öğretilemez. Millî kimlik, bu topraklarda o milletin bir evladı olarak doğduğunuz anda sizin genetiğinizde, kanınızda yani karakterinizde zaten vardır.

Andımız’ın yaptığı tek şey, o asli millî kimliği her sabah çocuklara “hatırlatmak” tı. “Doğruluk” ve “çalışkanlık” gibi evrensel ahlaki erdemlerin, Türk kimliğinin koparılamaz bir parçası olduğunu zihinlere kazıyordu, o kadar!

Siz *Andımız*’ı kaldırırken asıl hedefiniz millî kimliği tamamen silip atmak, yerine “yerli ve millî” ambalajına sardığınız o ümmetçi ve Şeriatçı kimliği dayatmaktı.

Ancak bu yobaz kimlik, bu milletin özüne, Türk’ün tabiatına tamamen yabancı ve aykırı olduğu için o taze dimağlarda asla tutmadı.

Gençlik bu teslimiyetçi kimliği midesi bulanarak reddetti.

Bu yüzden *Andımız*’ı sildiğiniz gün o koca proje elinizde patladı. Yerine hiçbir şey koyamadınız.

Koyamazdınız da zaten...

Çünkü sizin o köksüz ideolojinizde; *Andımız*'ın o saf, yoğun ve sarsılmaz doğruluğuna denk düşecek bir "kimlik ve ahlak" alternatifi hiç olmamıştı ki...

Tarikat bataklığından "Beyaz Zambaklar"a dönüş

Atatürk'ün eğitim devriminin en önemli simgelerinden biri **Petrov**'un unutulmaz eseri "*Beyaz Zambaklar Ülkesinde*" kitabıdır.

1930 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından basılan bu esere o kadar çok önem verilirdi ki, Öğretmen Okulu mezunlarına hediye edilen iki kitaptan biridir. (Diğer kitap *Nutuk*'tur!) Finlandiya'nın eğitim sayesinde nasıl gelişip kalkındığını, bir "bataklıklar" ülkesinden "beyaz zambaklar" ülkesine nasıl dönüştüğünü anlatan bu önemli eserden küçük bir alıntı günümüzde yaşananlara ışık tutacaktır.

Petrov, gençliğin ahlakî eğitiminin sahipsiz bırakılmasının sonuçlarını şu sarsıcı cümlelerle anlatır:

"Ne ekersen, onu biçersin! Ne hazırlarsan, onu yersin! Eğer çocuğun hayal gücünü ve gençlik ruhunu sürülmemiş bir tarla gibi yalnız bırakırsan, o zaman orada sadece devedikenleri, pıtraklar ve diğer zararlı bitkiler büyür.

Yetiştirme sadece bir aile meselesi değildir. Bu, toplumun ve devletin bir sorunudur."¹

Siz...

AKP zihniyeti (ve yandaşları)...

Andımız'ı o çocukların hafızasından silip atarak, o verimli ve tertemiz tarlayı kasten çorak bıraktınız!

O manevi boşlukta ne mi büyüdü? Zehirli ve kanlı devedikenleri!

Bugün 14 yaşında elinde silahla sınıf tarayan, 19 yaşında gencecik öğretmenlerimizin kanını akıtan o lümpen çeteler, kasten boş bıraktığınız o tarlanın ölümcül hasadıdır.

"Andımız"la değil mafya dizileriyle büyüyen çeteler

"Militarizm bitiyor" diye naralar

Andımız'ı kaldırırken asıl hedefiniz millî kimliği tamamen silip atmak, yerine ümmetçi ve Şeriatçı kimliği dayatmaktı. Ancak bu yobaz kimlik, bu milletin özüne yabancı ve aykırı olduğu için o taze dimağlarda tutmadı. Bu yüzden *Andımız*'ı sildiğiniz gün o koca proje elinizde patladı. Yerine hiçbir şey koyamadınız!

O manevi boşlukta ne mi büyüdü? Zehirli ve kanlı devedikenleri!

Bugün 14 yaşında elinde silahla sınıf tarayan, 19 yaşında gencecik öğretmenlerimizin kanını akıtan o lümpen çeteler, kasten boş bıraktığınız o tarlanın ölümcül hasadıdır.

atan tatlısı solcuları, devleti çökerten referandumlara "*Yetmez Ama Evet*" diye koşan o liboşlar ve imza sahipleri...

Eserinizle gurur duyuyor musunuz?

Millî kimliğinden koparılmış, hiçbir ortak değeri kalmamış bir nesil inşa ettiniz.

Sabahları "*Varlığım Türk varlığına armağan olsun*" diye and içmesini yasakladığımız o çocuklar, bugün mafya dizileriyle beyni yıkanan, sosyal medyanın lağımında debelenen, 14 yaşında silahla sınıf tarayan başıboş çetelere dönüştü.

"*Büyüklerini saymak*" yeminini o çocukların hafızasından sildiğiniz an, o namluların ucu **Ayla** öğretmenlerin kalbine döndü zaten.

Öğretmeni bir aydınlanma neferi olarak değil, ezeceği, canını alacağı bir "*hedef*" gibi gören bu canavarlığı kendi ellerinizle yarattınız.

AKP'nin "eğitimli kesim düşmanlığı"nın sonuçları

AKP iktidarı, yirmi yıldır kendi tabanını konsolide etmek için çok sinsî bir taktik uyguladı: Okumuşa, aydınlanmışa, diplomaya düşmanlık!

Doktorları meydanlarda hedef gösteren, hastanedeki şiddeti "*vatandaşın hakkı*" gibi meşrulaştıran bu zihniyet, aynı nefreti öğretmene de kustu. Cehaleti kutsayarak kendi seçmenine şirin görünmeye

çalıştılar.

Sonuç?

Öğretmenin sınıftaki otoritesi sıfırlandı.

Eğitimci vasfı elinden alındı.

Şımarık öğrencinin, nobran velinin karşısında savunmasız bırakıldı.

Uydurma CİMER şikayetleriyle, asılsız soruşturmalara öğretmen eli kolu bağlandı.

Öğretmen bugün pazarda limon satmaya mahkum edilen, atandığında can güvenliği bile olmayan bir paryaya dönüştürüldü.

Adaletin çöküşü ve o iğrenç "*cezazsızlık kültürü*" de bu lümpen güruhu iyice cesaretlendiriyor.

Cumhuriyet'ten alınan intikam

Bu bitmek bilmeyen öğretmen kininin altında gününbirlik oy avcılığı falan yok.

Mesele tamamen ideolojik!

Bu zihniyet, "*öğretmen*" figürünü her zaman en büyük düşmanı olduğu Cumhuriyet'in ve **Atatürk**'ün bir simgesi olarak gördü.

Cumhuriyet öğretmeni akıllı, bilimi ve çağdaşlığı temsil eder. Tarikatların, yeraltı yurtlarının ve yobaz karanlığın önündeki ilk settir!

Bu aydınlanma meşalesi, AKP zihniyetinin hep hedefinde oldu. Çünkü sorgulamayan, aklını şeyhlere kiraya vermiş "*müritler*"

istiyorlar.

Gençlerin ve çocukların ufkunu açan öğretmen figürü bu yüzden AKP zihniyetinin değişmez düşmanıdır...

Bugün öğretmeni itibar suikastına, yoksulluğa ve şiddete mahkum ederken, aslında Tevhid-i Tedrisat'tan ve laik eğitimden tarihî bir intikam alıyorlar.

Mesele bir meslek grubunun hak gaspından da öte, Cumhuriyet'in tasfiyesidir.

Kubilay'ların ruhuna dönüş

Herkes "*Kapılara dedektör konsun, polis dikilsin*" diyor.

Elbette konacak!

Devlet, okulun kapısından giren herkesin canını korumak zorundadır.

Ama mesele kapıya dedektör koymakla bitmez.

Zihniyeti çürümüş, ahlakî pusulası kırılmış bir toplumu sadece polis zoruyla eğitemezsiniz.

Çözüm çok net:

1923 ayarlarına, Cumhuriyet'in kurucu felsefesine döneceğiz!

Eğitimde "*Biz bize benzeriz*" iradesiyle; Arap çöllерinin değil, Türk milletinin kendi öz değerlerine sarılmamız.

Köy Enstitüleri'nin aydınlanmacı ruhunu, cehalete karşı göğsünü siper eden **Kubilay**'ların direncini, öğrencileri için kurşunların önüne atılan **Ayla** öğretmenlerin mirasını o okullara yeniden taşımamız.

Okullarımız tarikatların veya mafya çetelerinin arka bahçesi olmamalı.

Evlatlarımız ve geleceğimizi inşa eden öğretmenlerimiz için can güvenliği istiyoruz!

Bu sadece bir asayiş meselesi değil... Cumhuriyet'in bekası için verilmesi gereken bir mücadeledir... Bir bağımsızlık ve aydınlanma savaşı... ◀

Dipnot:

1. PETROV Grigori, *Beyaz Zambaklar Ülkesinde*, (Yayına Hazırlayan: Özgür Erdem), Temel Tarih Kitaplığı, Atatürk'ün Okuduğu Kitaplar Dizisi-3, İstanbul, 2025, s. 77.

FİLİZ ÇAKIR

KAPAK

Suçta değil kitaplara yönelen çocuklar

Okullarda şiddet

Son birkaç yıldır okullarımızda artan şiddet olaylarını dehşetle izliyoruz. Bu şiddet öyle bir noktaya geldi ki; eline silah alıp birkaç arkadaşını, öğretmenini katledebiliyor. Katil de aynı sıralarda oturan bir öğrenci.

Biz de mi böyleydik acaba?

Bizimle aynı sıralarda oturan arkadaşlarımızın da içinde bir canavar mı gizliydi?

Bugünlerden geçmişe baktığımda güzel bir çocukluk geçirmiştik. Okul kapısından adım attığımızda huzur duyardık.

Mesela sınıflarımıza adım atmadan hemen önce hep bir ağızdan “*Türk’üm, Doğruyum, Çalışkanım*” derdik. Küçüklerimi korumaya, büyüklerimi saymaya ant içerdik.

Bu yemini belki o zamanlar anlamıyorduk ya da anlamadan içselleştiriyorduk ve hakkını veriyorduk.

Öğretmenimizi görünce heyecanlanıyorduk. O bizim her şeyimizdi çünkü. O da bize neşeyle bakardı. Her birimizi evladı gibi görür, korur kollardı. Öğretirdi bize. Ama en çok da eğitirdi. Ne çok şey öğrenirdik onlardan.

Ailelerimiz de sayardı onları. Öğretmen ne derse doğruydı. “*Bak öğretmenine söylerim seni*” derler, “*aman anne ne olur söyleme hemen yatıyorum*” diye yatağa giderdik. Okulda zaten her şeyi görürdük de, evimizde olanları nasıl görürdük bilmezdik. Ama canım

Şeker Portakalı, Heidi, Çocuk Kalbi, Pinokyo, Mutlu Prens...

Bu kitapları bizler gibi içselleştirerek okuyan bir çocuk arkadaşının hakkını yiyebilir mi? Arkadaşını rencide eder mi? Zorbalık yapar mı? Eline silah almayı, öğretmenine, sıra arkadaşına doğrultmayı aklından geçirebilir mi?

Çocuklarımız kitap okusun!

Bırakın çocuklarınız kitaplardaki iyiliği keşfetsin!

öğretmenlerimizin her şeyden her şeyimizden haberi olurdu. Çünkü evlatlarıydık biz onların.

AKP'nin eğitim sistemi öğretmeni, öğrenci ve veliden uzaklaştırdı

Peki ne oldu da o güzelim yıllar mazide kaldı?

AKP'nin okullarımızda yaptığı en büyük kötülük hiç kuşkusuz *Andımız*'ı kaldırmasıdır. Her sabah aynı yemini bir ağızdan haykırmamak aslında gençliği sessizce birbirinden kopardı.

AKP'nin en büyük derdi Türklüktü belki. Ama işte Türklük gidince geriye birbiri arasında bağ kuramayan koca bir nesil kalıyor.

AKP, “*öğretmeni şikâyet et*” sistemi geliştirdi. Öğretmen biraz fazla mı ödev verdi. Hop CİMER'e yaz. Az mı verdi. Yine yaz. Çocuğun yaramazlık yapınca azarladı mı, “*öğretmen sen kim oluyorsun da azarlarsın benim biricik çocuğumu,*” hop yaz yine

CİMER'e. Eve gittiğinde ertesi günkü ders programını hazırlayan öğretmen artık CİMER'e dilekçe yetiştirir hale geldi.

Fatma Nur öğretmenimizin katledilmesinden sonra iki gün greve gitmişti öğretmenlerimiz. İkinci gün bir öğretmenimiz öyle bir açıklama yaptı ki, bence durumun özeti: “*Dün hiçbir öğretmen arkadaşımız CİMER'e şikâyet edilmedi.*”

Kütüphanelerimiz vardı bizim

Eğitim sisteminde yapılan daha birçok yanlış elbette sayılabilir. Aile içi iletişimsizlik, ülkede artan şiddet olayları, dijital ortamlarda şiddetin özendirilmesi. Uzmanlar her biri üzerinde durabilir. Ama bence özellikle üzerinde durulması gereken nedenlerden biri çocukların kitaplardan uzaklaşması.

Biz kütüphanelere giderdik. O zaman her kitabı almak mümkün değildi. Saatlerce kalırdık kütüphanede. Daha önce bilmem

kaç kişinin okuduğu kitabı elimize alır başlardık sessizce okumaya. Kocaman kütüphanede çıt çıkmazdı. Çünkü o sırada herkes hayaller aleminde olurdu.

Şeker Portakalı'ndaki **Zeze** olurduk mesela. Yoksulluk, sevgisizlik, şiddet... Çok sert bir kitaptı. Hâlâ sahneler aklıma gelince boğazım düğüm düğüm olur. Ama **Zeze**'nin bitmeyen hayal gücü, sevgisi, masumiyeti örnek olurdu bize. Gözyaşlarımızı sessiz sessiz döker ama hayatı anlardık. Merhameti anlardık.

Sonra birden **Heidi** olurduk. Onunla o mis gibi doğada çıplak ayak koştururduk. Dağlarda özgürdü **Heidi**. Huzurluydu. İyi bir insandı. Onun gibi sevgi dolu olmak isterdik. Dedesine, arkadaşlarına sevgi dolu yaklaşırdı. Bir de hasta arkadaşı vardı. Sanırım adı **Clara** idi. Ne güzel severdi onu. İyiliğin neleri değiştireceğini, kalpleri nasıl onarabileceğini çıplak ayaklı **Heidi** ile öğrenmiştik. Şimdi o kitabı okurken **Heidi** olan bir çocuk, kitabı kapadığında canavara dönüşebilir mi?

Asla!

Pinokyo'yu okurken de korkardık. Bilirdik uzamaz ama ya uzarsa burnumuz? O zaman yapacak tek şey var; yalan söylememek!

İşte yalan söylememeyi **Pinokyo** sayesinde öğrendik biz. Okula gitmenin ne kadar önemli olduğunu, kolay yolu seçmenin sonuçlarının çok kötü olabileceğini **Pinokyo** öğretti. Hele hele yanlış arkadaş seçmenin nerelere sürükleyeceğini. Eğlenceliydi tabii yaşadıkları ama

sonu hüsrandı. Neyse ki o da en sonunda gerçek sevgi ve iyiliği keşfetti de yüzümüzü güldürdü.

Bazı arkadaşlarımız **Pollyanna** ile dalga geçerdi. Ama nasıl güzeldi **Pollyanna**'nın mutluluk oyunu. Hep mutlu olacak bir şeyler bulmayı öğretti bize. Pozitif baktık onun gibi. Dayanabildik zorluklara. Ama bu mutluluk oyunu her şeye öylece mutlu ol demek değildi. Zorlukların içinde bile tutunacak bir iyilik bulmaktı. O iyiliği bulmak belki bakış açılarımızı değiştirmeyi sağladı. Umut etmeyi. Mutluluğun bulaşıcı olduğunu **Pollyanna**'dan öğrendik biz. İyi ki de öğretmişsin **Pollyanna!**

Tabii altın kaplı, süslü **Mutlu Prens** heykelini unutmak olur mu? **Mutlu Prens**, şehrin yoksullarını gördükçe üzülür. Bir kuş sayesinde

üzerindeki değerli parçaları ihtiyacı olanlara dağıtır. Ama o kadar çok fakir vardır ki en sonunda **Mutlu Prens** tüm güzelliğini kaybeder. Ama işte o zaman gerçek değeri bulur.

Başkalarını mutlu ettikçe mutlu olmuştu **Mutlu Prens**. O mutlu olur da biz okurken mutlu olmaz mıyız? Sanki insanlara altınları taşıyan kuş biz olurduk. Mutluluğun yayılmasına vesile olurduk. Başka acıları **Mutlu Prens**'e iletir daha çok acıyı dindirmeye çare olurduk. Sonuçta; **Mutlu Prens** mutlu, kuş mutlu, yardım edilenler mutlu, biz mutlu... Yüzümüzde kocaman tebessümle kitabı kütüphaneye teslim ederdik.

Elbette daha yüzlerce kitap var sayabileceğimiz. Ama en son *Çocuk Kalbi* diyerek noktalamak en iyisi.

Çünkü şimdi yazarken bile her biriyle yeniden duyulanıyor insan.

Çocuk Kalbi, çocukların dünyasını en etkileyici şekilde anlatan kitaplardan biri. Kitabın kahramanı **Enrico**, günlük şeklinde yazıyor. O yüzden yaşadıklarını olduğu gibi aktarabilmiş. Tabii bizim küçük kalplerimiz okurken hemen hissediyordu **Enrico**'yu. Genelde okul hayatını anlatıyordu. Ama asıl anlattığı ya da bizim anladığımız, olayları anlatırken ne dersler çıkardığımız. En çok merhamet kazanmış hafızama. En zor anlarda bile herkese karşı hep duyarlı **Enrico**. Ailesine, öğretmenine, arkadaşlarına saygı ve sevgi ile yaklaşıyor.

İşte böyle...

Her bir kitapta neşe de var keder de.

Gözlerinden yaşlar akarken aynı anda tebessüm de ediyorsun. Çünkü bu kitaplarda sen varsın. Okudukça daha iyiye, daha doğruya, güzele ulaşıyorsun.

Şimdi soruyorum?

Bu kitapları bizler gibi içselleştirerek okuyan bir çocuk arkadaşının hakkını yiyebilir mi?

Arkadaşını rencide eder mi?

Zorbalık yapar mı?

Eline silah almayı, öğretmenine, sıra arkadaşına doğrultmayı aklından geçirebilir mi?

Çocuklarınız kitap okusun!

Bırakın çocuklarınız, okurken hıçkırığa hıçkırığa ağlasın!

Bırakın çocuklarınız kitaplardaki iyiliği keşfetsin! ◀

Bir ülkenin sessiz çığlığı:

Ahmet Minguzzi ve adını bile duymadığımız çocuklar

Ahmet Minguzzi...

Belki bir haber satırında karşılaştık onunla. Belki sosyal medyada birkaç gün konuşuldu, sonra yerini başka acılara bıraktı. Ama bir çocuğun hayatı, gündemin akışına kapılıp gidecek kadar sıradan olabilir mi?

Ahmet sadece bir isim değil. O, yarım kalan bir çocukluk. Kurulamayan hayaller, söylenemeyen cümleler, yaşanamayan bir gelecek demek. Ve ne yazık ki o yalnız değil.

Bu ülkede her yıl, isimlerini bile tam öğrenemeden kaybettiğimiz çocuklar var. Kimi şiddetin kurbanı oluyor, kimi ihmalin, kimi de görmezden gelinmişliğin. Her biri, birilerinin evladı, birilerinin dünyasıydı. Ama çoğu zaman onları sadece "bir olay" olarak hatırlıyoruz.

Asıl mesele de burada başlıyor.

Bir çocuğun ölümü, bir istatistik değildir. Bir çocuğun kaybı, birkaç gün süren bir öfke dalgasıyla geçiştirilemez. Çünkü çocuklar ölüyorsa, orada sadece bireysel hatalar değil, toplumsal bir eksiklik vardır.

Sormamız gereken sorular var:

Neden bu çocuklar korunamadı?

Kimler görmesi gerekeni görmedi?

Ve en önemlisi, biz neden bu kadar çabuk unutuyoruz?

Ahmet Minguzzi'nin adı, belki zamanla

daha az anılacak. Diğer çocukların isimleri gibi...

Ama unutmamak bir tercih. Hatırlamak ise bir sorumluluk.

Çünkü bir toplum, en çok çocuklarını ne kadar koruyabildiğiyle ölçülür.

Eğer gerçekten bir şeylerin değişmesini istiyorsak, sadece üzülmek yetmez. Hatırlamak, sorgulamak ve talep etmek gerekir.

Adalet talep etmek, güvenli bir gelecek talep etmek, çocukların gerçekten çocuk olabildiği bir ülke talep etmek...

Ahmet için.

Adını bilmediğimiz diğer çocuklar için.

Ve hâlâ hayatta olan, korunmayı bekleyen tüm çocuklar için.

Bu bir yazı değil aslında.

Bu, görmezden gelinmemesi gereken bir çağrı.

Okullar korku üreten yerler haline geldiyse, orada bir şeyler kökten yanlış demektir.

Bu yanlış düzeltmek ise erteleyebileceğimiz bir görev değildir. Çünkü her gecikme, yeni bir acının ihtimalini büyütür. ◀

AHMET BUĞRA ÖKSÜZ

RAHİME CURA

KAPAK

23 Nisan Çocuk Bayramı'nı gözyaşıyla kutlamak

14 Nisan günü Şanlıurfa'da bir lisede 16 öğrencinin yaralanması haberinin şokunu üzerimizden atmaya çalışırken, ertesi gün bir acı haber daha geldi: Kahramanmaraş'ta bir ortaokulda başka bir saldırı... Bir öğretmen ve on öğrenci hayatını kaybetti.

23 Nisan'ı kutlamak için provalar haftalar önceden başlar. Şarkılar, danslar, gösteriler için çocuklar haftalarca hazırlanır. Bu yıl 23 Nisan, katliamın gölgesinde kutlandı. Bu okul saldırılarının 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı öncesine denk gelmesi bu acıyı daha da derinleştirdi. Çocukların heyecanı kayboldu, bu saldırılar her okulda olabilirdi çünkü.

Okul bizim nesil için hep ikinci bir yuvaydı. Güvenle, dostlukla büyüdüğümüz; hayaller kurup, kendimizi geliştirdiğimiz yerd. Sadece bir bina değil, hem kendi hayatımızı hem ülkenin geleceğini şekillendirdiğimiz yerd. Okullar korkunun değil, güvenin yeridir. Bir çocuğun sabah evden çıkarken "Eve tekrar geri dönebilecek miyim?" sorusunu aklına getirmemesi lazımdır. Birçok veli saldırı sonrası çocuklarını haklı olarak okula göndermedi. Bu yaşanan tedirginliğin nedeni bu saldırılara zemin hazırlayan sistemsel boşluklardır.

Milli Eğitim Bakanı **Yusuf Tekin** bu katliamı "münferit bir olay" diye tanımladı. Diğer bakanların açıklamaları da farklı değildi.

"Münferit" kelimesi iktidar için bir kaçış kelimesi haline geldi: "Sorumluluk bende değil, herkes başının çaresine baksın" anlamında bu kelimeyi kullanıyor.

Sorumluluk kimde peki? İktidarda mı? Yönetimde mi? Öğretmede mi? Ailede mi? Sorunun cevabını bulmak oldukça zor. Herkesin bu konuda üzerine düşen paylar var. Ama iktidarın rolü ve planı en büyük olan. 20 yıl iktidardaysan, toplumsal yapının değişmesinden en çok sen sorumlusundur.

Bunu bilen iktidar kaçmayı tercih etti. **Fatma Nur Çelik** öğretmenimizin cenazesine katılmayan Milli Eğitim Bakanı yeni saldırıların önünü açtı. Bir yıl önce de bir okul müdürü katledilmişti, o zaman da ortalıkta yoktu. Öğretmenlere saldırılar üçüncü sayfa haberi haline getirildi. Bu katliam göz göre göre geldi. Öğretmenine sahip çıkmayan yönetim, onları hedef haline getirdi.

Peki bu sorumluluk nedir? Milli Eğitim Bakanı **Yusuf Tekin**, göreve gelir gelmez tarikatları sivil toplum kuruluşu olarak tanımlayıp, onlarla protokol imzaladı. Tarikat demek, ahlak ve değer yoksunluğu demektir. Cumhuriyet'in değerlerinden uzaklaşırsan yozlaşma başlar, değersizlik oluşur. Bu da her türlü kötülüğün önu açılır.

Bu belki biraz soyut gelebilir. Daha somut önlemlere gelelim. Okullara yeterli bütçe ayrılmadığı gibi güvenlik önlemleri alınmadı. Okulları temizleyemeyen bakanlığın, güvenlik tutmasını beklemek oldukça safsa olur. Okullarda rehberlik hizmeti yok. Sorunları keşfedip, öğrencilere çözüm üretebilecek, gerektiğinde destek olacak rehberliğin olması gerekir. Öğretmen; öğrencilerin, velilerin yanına yaklaşmak istemiyor. Nasıl tepki alacağını bilmiyor çünkü. Milli Eğitim Bakanı bunun için okullara imam

atamak istemişti. Ne oldu o imamlar?

Yusuf Tekin'in açıklamalarında elle tutulur bir çözüm yok. **Recep Tayyip Erdoğan**'ın konuşmalarında da sorunun çözümünü göremedik. Beklemiyorduk zaten. Çünkü bu yönetim halkına düşman bir yönetim. Öğretmenine, kadınına, gencine, çocuğuna düşman... Millet tanımını bilmedikleri için milletin refahını düşünemezler.

Bunu bilen **Atatürk**, *Medeni Bilgiler* kitabını yazdırdı. **Atatürk**'ün bu kitabı yazdırmasının üzerinden yüz yıl geçti. Ama geçerliliğini hâlâ koruyor. Yaşanan bu saldırılar için bize ışık tutmaya devam ediyor. Demokrasi, laiklik, hukuk devleti, yurttaşın görevleri, devletin sorumlulukları konularını işleyen bu kitap, tekrar okullarda okutulmalıdır. Bu akılcı ve bilimsel çözümdür. Yeni nesiller bu doğrultuda eğitilmelidir. Çözümü çok uzaklarda aramamak gerekir.

23 Nisan'ı Çocuk Bayramı ilan eden de **Atatürk**'tür. Çocuklarını düşünen bir lider sadece bunu akıl edebilirdi. Çocuktan başlayarak, milletin her ferdini düşünen bir lider... Şimdiki iktidar ise bayramda çocuklara huzur vermedi, gözyaşı verdi... ◀

Dipnot:

1. ATATÜRK Mustafa Kemal, *Medeni Bilgiler*, (Yayına Hazırlayan: Okan İşbecer), Temel Tarih Kitaplığı, Atatürk'ün Yazdığı Kitaplar Dizisi-5, İstanbul, 2025.

ESPİNA HANDE AYAS

KAPAK

Bir çocuğa verilen en tehlikeli şey: Etiket

“Yaramaz.”

“Dikkat eksikliği.”

“Problemlı çocuk.”

Ne kadar kolay söylüyoruz değil mi?

Bir cümle. İki kelime.

Ağzımızdan çıkıyor, gidiyor sanıyoruz.

Gitmiyor.

Çocuğun içine giriyor.

Bir çocuk kendini tanımaz. Kendini sana bakarak öğrenir. Sen ne diyorsan, o da kendine onu der.

Sen “yaramaz” dediğinde, o “ben yaramazım” diye düşünmez. “Ben buyum” der.

İşte en büyük kırılma burada başlar.

Çocuk artık davranışını değiştirmeye çalışmaz. Çünkü ortada değiştirilecek bir davranış yoktur onun için.

Ortada bir kimlik vardır. Ve kimlik değişmez.

“Dikkat eksikliği var.”

Bunu söylediğin anda ne oluyor biliyor musun?

Çocuğa diyorsun ki:

“Sen yapamazsın.”

“Sen odaklanamazsın.”

“Sen eksiksin.”

Sonra o çocuk gerçekten odaklanamadığında şaşırıyorsun.

Niye şaşırıyorsun? Zaten ona bunu söyledin.

“Problemlı çocuk.”

Bu daha da ağır.

Bu ne demek biliyor musun?

“Sen başlı başına bir sorunsun.”

Davranış değil. Durum değil.

Direkt çocuk.

Sonra o çocuk ne yapıyor? Sorun çıkarıyor. Çünkü artık çözmeye çalışmıyor.

Sorunun kendisi olmuş.

En acısı ne biliyor musun? Bu etiketler bir kere söylenip bitmiyor.

Öğretmen söylüyor. Aile söylüyor. Uzman söylüyor. Sistem söylüyor.

Çocuk nereye dönse aynı cümle:

“Sen böylesin.”

Ve şimdi biraz daha sert

konuşacağım.

90’lar... Çocuk yetiştirmeyi beceremedik. Kabul edin. Evet, ağır. Ama doğru.

“Büyürken görür” dedik.

“Biz de böyle büyüdük” dedik.

“Bir şey olmaz” dedik.

Oldu. Hem de fazlasıyla oldu.

Sevgi vardı belki. Ama anlama yoktu.

Disiplin vardı. Ama dinleme yoktu.

Kurallar vardı. Ama çocuğun zihni yoktu.

Biz çocuk yetiştirmedik. Biz kalıba sokmaya çalıştık. Uymayanı etiketledik. Taşanı susturduk. Anlaşılmayanı yalnız bıraktık.

Şimdi o çocuklar büyüdü.

Ve biz dönüp diyoruz ki: “Bu nesle ne oldu?”

Hiçbir şey olmadı.

Onlara ne yaptysak, o oldu.

Bir süre sonra çocuk şunu yapıyor:

Artık kendini savunmuyor.

Artık çabalıyor.

Artık düzeltmeye çalışmıyor.

Çünkü şunu kabullenmiş:

“Ben buyum.”

Ve işte tam o noktada kaybediyoruz.

Çünkü davranış değişir.

Ama kimlik çok zor değişir.

Şimdi soruyorum:

Sen, bir çocuğa yıllarca “sen yapamazsın” deyip, sonra bir gün kalkıp “neden yapamadı?” diye sorabilir misin?

Bu çocuklar kötü değil.

Bu çocuklar kendilerine söyleneni yaşıyor.

Bir çocuğa sürekli “yaramaz” dersin, o çocuk bir gün uslu olmaya çalışmaz.

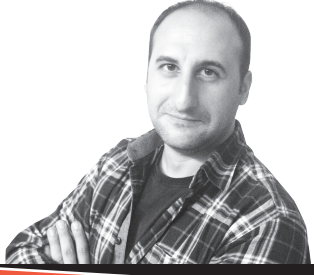
Yaramazlığını mükemmelleştirir.

Çünkü insan, kendisine söylenen şeye dönüşür.

Son söz:

Çocukları davranışlarıyla değil, koyduğumuz isimlerle kaybediyoruz.

Ve en acı olan şu: Hâlâ doğru yaptığımızı sanıyoruz. ◀

OZAN PEKGÖZ

KAPAK

AKP'nin okul katliamları, video oyunları ve küresel teknofaşizm

Biz nasıl katil olmadık?

I. Körfez Savaşı'nı CNN'den canlı takip etmiş bir 90'lar çocuğu olarak yazıyorum.

Uyuyacağım yerde yorganın altından gizli gizli savaşı takip etmemin tek bedeli, çizim kabiliyetsizliğim olmuştur. Ha bire uçak, tank, araba çizmekten...

Reagan döneminden kalma alfa erkek merkezli çok sayıda dövüş, savaş, *cyborg* filmi, köklü bir atari salonu müdavimliği ve devamında yine bol savaşı, vurdu kırdılı PC oyunları... 80'lerin 90'ların her erkek çocuğu gibi ben de bunlarla büyüdüm işte.

Üstelik bizim dönemimizde şimdiki gibi uyduruk dilsel hassasiyetler yoktu. Bilim adamına savaş açıp "*bilim insanı*"nı dayatan ve bu yolla asında bilim kadını öldüren sivri zekalılar türememişti daha. Buna rağmen, gelişimime eşlik eden hiçbir görsel/işitsel birikim, benim neslimi şiddet veya zorbalığa yöneltmedi. Bunları yapanlar hem bedel öder hem özür dilemek zorunda kalırdı. Biz aslında sokakta birbirimize "*aduket*" çekerdik, o kadar. Ama okuldaki yangın köşesinden bir balta alıp arkadaşlarımıza, öğretmenlerimize saldırmak hiçbirimizin aklına gelmiyordu. Bizden önceki *Zagor*'cu nesilden daha az balta gördüğümüzden değil yani...

Öbür taraftan, RTÜK, BTK gibi denetimler şimdikine kıyasla sıfır gibiydi. *Tutti Frutti*, *Colpo Grosso*, arka sayfa güzelleri hatta muzır neşriyat bile tanıdığım kimseyi

yoldan çıkarmadı. Yoldan çıkanın ya ailesi sorunlu ya da aslında yoktu. Çünkü ailelerin kuralları vardı. Anne baba sözü dinlenirdi. "*Hayır*" sözcüğünün anlamı, utanma, sıkılma, vicdan... Bunlar vardı. Düşünür ve sakınırdık. Evde, okulda, mahallede öğretilirdi bunlar. Bizden önceki nesillerin aldığı terbiye çok daha sıkıydı. Buna da şüphe yok.

Peki bugün yaşananlar ne? Okullarda şiddetin tavan yapması, öğretmene saldıranın olağanlaşması, Siverek ve Kahramanmaraş'ta okul saldırılarının ardı ardına yaşanır hale gelmesi ne anlam ifade ediyor? Çocuk yaşta silahlı çeteleri nasıl açıklayacağız? Çeyrek asırlık dinci iktidarın "*din iman azaldı*" zırvalarına mı kanacağız? Yoksa sivri zekalıların "*suça sürüklenen çocuk*" paspasının altına mı süpüreceğiz? Yoksa her şeye yok bu incel, filan şu DEHB diye ukala etiketler yapıştıran kafamızı kuma mı gömeceğiz?

Aslında **Kaya Ataberk**, bugünlerde yaşadıklarımızı 15 Ekim 2024'te, "*Kadına Şiddetin Yeni Faili: Değersiz Gençlik*" başlıklı yazısında analiz etmişti. Edirnekapı surlarındaki cinayete dair şu alıntı, herhalde yeterli olacaktır:

"*Bu tipin en ayrıntılı ve isabetli tablosunu çizen Dostoyevski olmuştur. Özellikle 'Suç ve Ceza' da çizdiği nihilist ve sonradan katil üniversite öğrencisi Raskolnikov karakteri, kendini, kendi yaşamını ve tabii ki başkalarının da yaşamını*

kıymetsiz bularak cinayet işlemiştir. (...) Ortalama Atatürkçü, laik, Türk ailesine ve bu ailenin ferdine düşen temel görev, çocuklarımızı temel değerler çerçevesinde gerçek anlamıyla insan olarak yetiştirmektir. Kadına şiddetin de, uyuşturucunun da, tarikat batağının da, lümpenliğin de tek ilacı bu..."

Bu bahsi kapatırken, şu gerçeği kesinlikle tespit edelim: Adli/kriminal failler polisin adliyenin işi. Okullarımızın kan gölüne dönmesinde ise tek bir sorumlu vardır, o da AKP düzeni. Ama bundan önce AKP, aileyi bitirmişti. Okul iyi olsa da öğrenci, aile temelini almadan öğretmenin karşısına çıkıyordu. Şimdi okulu da bitiriyorlar.

Bu rejim, geleneğiyle, ideolojisiyle, ahlakıyla, tarihsel olarak öğretmen düşmanıdır, çünkü Cumhuriyet düşmanıdır. Öğrenci düşmanıdır, çünkü çocuk ve gençlerin düşmanıdır. Eğitim düşmanıdır, çünkü halk düşmanıdır. Sokağa yaymayı başardıkları hesapsız bedelsiz şiddeti artık okullara da yayıyorlar. Son derece bilinçli bir şekilde, müfredattan kadrolaşmaya kadar her noktada adım adım Millî Eğitimi ucubeye çevirdiler. Okul cinayetlerinde tek fail, Türk milletinin çocuklarının eğitim hakkını sabote eden AKP'dir.

Oyun endüstrisi neden yeni günah keçisi?

Dolayısıyla herkesin görebileceği ilk gerçeği biz de dile getirelim: AKP'nin video oyunlarına

salırdırmasının ilk sebebi, kendini gizlemek ve hedef saptırmaktır.

Elbette video oyunlarının bu kriminal patlamada bir ittirici rolü olduğunu düşünmüyorum. Bunu az önce fazlasıyla tartıştım.¹ Yalnız, ekran bağımlılığının, her yaş grubunda sinirsel/bilişsel sağlığa büyük darbeler vurduğu biliniyor. Belli yaş gruplarının belli tür görüntü ve seslere maruziyetinin zararlarını da tartışmasız kabul edelim. Ve burada yine sorunluluk, çocuğun sahiplerindedir. Anne babalar yönetecek ve söz dinletecek. Buraya bir mim koyalım.

AKP'nin *Steam*, *Xbox*, *Epic Games* gibi dijital oyun platformları başta olmak üzere tüm oyun âlemi için geçirdiği yasal denetim paketi, kesinlikle tek boyutlu değil. Ve bunlar arasında vergi gelirinde artış beklentisi, belki de sonucusu. Hatta yasal düzenlemenin ilk gündeme geldiği bu yılın başlangıcı itibarıyla, irili ufaklı ve yerli yabancı birçok oyun geliştirici ya Türkiye piyasasından çekildi ya da faaliyet durdurdu. Dolayısıyla pasta küçüldü bile. Son 4 ayda sadece *Steam* Türkiye pazarı, %90 küçüldü.

Ortada faşistçe bir kontrol çabası var. Sosyal medya ayağını iyi kötü dize getirmiş olan AKP, insanların binlerce farklı online oyundaki sohbet odalarına tam veri erişimi istiyor. Burada görünen gerekçe, suç örgütleri vs. Ama suç örgütleri çoktan *Dark Web*'e yerleşti bile. Onu beceremeyen pudracılar, *Çukurambar*'da çanta değiş tokuşunda zaten. Dolayısıyla

AKP'nin gerçek hedefleri arasında suçla mücadele değil, dijital toplum polisliği var.

Platformlardan beklenen ve onların da geliştiricilere yüklediği yaş grubu ibaresi eklemeye zorunluluğu, görünürde çok iyi niyetli. Ama koskoca bir soru var: Neye göre ve kime göre? Avrupa'nın (PEGI) ve ABD'nin (ESRB) yıllar yılı oturmuş medya ürün standartları var ama yeni kanunda buna dair hiçbir düzenleme yok. Top, Bilgi Teknolojileri Kurumu'nda ama onlar nasıl bir cetvel belirleyecek, meçhul. *Super Mario*, mantarcıkları ezdiği için şiddetli bulunup "+15" damgası mı yiyecek? Onu bıraktım, kaç bin tane oyunu ne ara inceleyip, hangi cetveli nasıl test edecekler? Hangi oyunun yaş damgası ne şekilde bize uygun bulunacak veya bulunmayacak? Ama yasaya bunun da kısa yolunu hemen yapıştırmışlar. Gruplandırması yapılamamış olanlar kafadan "+18" damgası yiyecek. Bu da özellikle küçük ve orta ölçekli oyun geliştiricilere darbe demek. Daha geliştiricilerden talep edilen kullanıcı kimlik bilgileri ve sair datadan bahsetmedim bile...

Şimdi, mim koyduğumuz yere dönelim. AKP, çocuklarını "özgür" ve "bağımsız" yetiştirme konusunda son derece inatçı olan ailelerin ağzına bir bağımlılık afyonu çalıyor. Platformlar, çocukların oyun yüklemeye, oynama süresi, satın alma gibi işleri için ebeveynlere kontrol ara yüzü sunmakla yükümlü kılınmış. Ama en büyük sorun burada. Hesabın çocuğa veya yetişkine ait olup olmadığı nasıl kontrol edilecek? Dikkat ederseniz bütün çerçeve, zaten yetkisiz ve etkisiz ebeveyn kurgusu üzerinden şekilleniyor. Oysa terbiyeyi de değerleri de önce aile verir. Ailenin olmadığı yerde isterseniz hayatı *Black Mirror*'a çevirin... Tekno-denetim, anne babaya alternatif olamaz.

Son olarak AKP, içinde eğlence geçen her şeye karşıdır. Türk insanının mutlu olmasını, kaliteli oyun oynayıp güzel vakit geçirmesini istemezler. Artık kültürel hayatın bir parçası olan dijital oyunlarda, üretim tarafında olduğu kadar tüketim tarafında da "*Beyaz Türk*" diye aşağılanan muhalif orta sınıfın varlığı söz konusu. Orta sınıf kitlenin burada da

tadını kaçırmak, burayı da tarumar etmek, AKP için ideolojik hedefdir.

Hemen bu noktada konuyu da çok dağıtmadan, anne babalara samimi eleştirimi dile getirmek zorundayım. Farkında mıyız? Evlerimizi artık çocuklarımız yönetiyor. El kadar çocuğun omuzlarına, taşıdığı bile fark etmediği anlamsız bir sorumluluk yüklüyoruz. Kitap fuarlarında apaçık yaşıyoruz. Bize anlatılan bir çocuk kitabını alıp almama kararını 5-6 yaşındaki çocuğumuza bırakıyoruz. Dışarıdan çok modern görünüyor. Ama değil. Market alışverişi, hafta sonu gezisi, duvarların rengi, belki taşınacak muhit bile çocuktan sorulur hale geldi. Yapmayalım. Önce biz büyüyelim, çünkü bu kaçabileceğimiz bir sorumluluk değil. Aynı şey, çok daha yoğun bir şekilde ekran için de geçerli.

O halde bu iş nereye varacak? Kısa cevap; Türkiye'de yakın zamana kadar "*unicorn*"lar çıkarmış oyun endüstrisi zayıflayacaktır. Bu da klasik bir Orta Doğu diktatörlüğü olan AKP'nin, kontrol edemediği nitelikli bir alandan kurtulması demek. Nitelikli alan, nitelikli kitle yaratır. Bu da nitelikli itiraz kültürü ve muhalif kuvvet demektir. Hele hele maddi potansiyeli yüksek, müreffeh bir orta sınıf vadediyorsa! Çukurambar'da çanta değiş tokuşuna benzemiyor. Bunu yönetemezler. Yani yeni bir beyin göçü tetikleniyor. Yurt dışına çıkamayan, gitsin Teknofest'te damadın şirketlerinde staj kovalasın. Beğenmiyorsa da motokurye olsun! Eğitime aynı şeyi yapmadılar mı? Parası olan koleje, olmayan imam-hatiplere zorlanmadı mı?

Küresel feodalizmden dünya çapında teknofaşizm

Türkiye'de pek gündeme gelmese de bugün dünyadaki bilişim tekellerinin ana hedefi, internet anonimliğini ortadan kaldırmak. Orta Doğu tipi AKP diktasının dijital oyun yasasının uluslararası boyutu, bununla bağlantılı. Peki bunu nasıl yapacaklar?

Az önce, dijital oyun platformundaki yaş kontrolünün nasıl yapılacağını sormuştum. Kilit bağlantı bu. Endüstri 4.0'ın veri imparatorları **Peter Thiel** (Palantir) ve **Mark Zuckerberg**

(Meta) gibilerinin bir süredir dünya hükümetleri nezdinde yürüttüğü lobi çalışmalarının temelinde, anonimliği ortadan kaldırma hedefi var. Yani en temel internet erişiminde gerçek kimliğin ortaya konulması. Bunu tüm dünyanın yeni gerçeği haline getirmek istiyorlar. Ne tesadüf, AKP gibi onlar da buna gerekçe olarak yasadışı bahsi, suç örgütlerini bahane ediyor.

Bir sonraki uzun soluklu aşama ise anonimlik ihtimalini fiziksel olarak da ortadan kaldırmak. İnternete bağlanacak herhangi bir cihazın MAC adresini, yani fiziksel kimliğini gerçek kişilerin kimliğiyle ilişkilendirmek demek bu. Böyle bir distopyada gerçekten kimlik gizlemenin tek bir yolu kalacak: Sizi tüm dünyada aranan suçlu haline getirecek, izinsiz üretilmiş ekipmanla internete gitmek. Burada, son imparatorluklar çağını mumla arayacağınız bir kaçışsızlık sizi bekliyor olacak.

Çünkü dijital teknolojiye çepeçevre dolanmış bir gezegende size kaçış yolu bırakılmıyor. Tüm bilişim alt yapılarını ele geçirmeye başlayan bu süper emperyalist yapılar, ulus devletler çağını bu şekilde tehdit ediyor. Doğumdan itibaren her insanın dijital hak ve özgürlüklerine ipotek koyacaklar.

Anonimliği ortadan kaldırma gerekçesi olarak daha masum bir gerekçeleri de var. Bugün internet trafiğinin tahminden yarıdan fazlası yapay zeka ürünü. Sosyal medya hesaplarının da şimdilik en aşağı çeyreğinin yapay zekalar tarafından yönetildiği tahmin ediliyor. Sosyal medyalar da biçimlenen devasa reklam ekonomisinin çıkmazı, işte böyle başlıyor. *Meta* size diyor ki, kardeşim durum bu ve yaptığın reklam harcamasının kaçta kaçını yapay zekaya, kaçta kaçını gerçek insana görünüyor, bunu bilemiyoruz. Çünkü ipin ucu kaçtı. İyisi mi gel senin hesabını gerçek kimlik bilgilerinle eşleştirelim. *AI* botlara giden reklamlar seni bulsun, senin verdiği reklamlar da boşu boşuna *AI* botlara görünmesin. Bu mecburiyeti sağladıkları anda dedikleri gibi reklam ekonomisi dengeye kavuşacak ama sonrası koca bir muamma!

Anonimliğin yerel olarak kaldırıldığı örneklere bakınca insanlığı neyin beklediği sorusu

da cevap bulmuş oluyor aslında. Bu dijital serfliği hakkıyla yerine getiren, Çin var. Çin'de devletin anlık takibindeki vatandaş, el değmeden yolunup sofraya gelen tavuktan farksızdır.

Bakın, çekirdek ailenin kendi temel işini devlete devretmesinden nereye vardık! Dahası da var...

Büyük trilyon dolarlara hükmeden bu yapılar, açık kaynak kodlu yazılıma da savaş açmış durumda. Hatta bu konuda ABD'nin California eyaleti nezdinde daha fazla yol kat ettiler. California'da şimdilik kimlik değil ama en azından yaş doğrulamayı tüm işletim sistemlerinde zorunlu hale getirmeyi deniyorlar. Açık kaynak toplulukları ise mahremiyeti öne sürerek buna karşı çıkıyor. Hukuki zafer elde edilir ve domino taşı gibi ilerlerse, açık kaynak yazılımcılığı darbe yer. Bu noktadan sonra Türkiye'den beyin göçünün de bir anlamı kalmamaya başlar çünkü dünya dijital faşizmde eşitlenecektir.

Bu arada biz, Çin örneğini geriden takip ediyoruz. AKP'nin video oyunları ile oyalanacağını sanmayın. Önümüzde bir de **Akın Gürlek**'in duyurduğu, anonimliği Türkiye özelinde bitirme hedefi var. Kimlik bilgisiyle sosyal medya kullanım zorunluluğu. Gerekçe yine tanıdık: Çocukları korumak, dezenformasyon, suç ve iftira ile mücadele etmek. Muhaliflerimiz, AK-trollerden kurtulmak gibi saf umutlara kapılmasın. Tetik sarayda ise namlu size doğrulmuştur.

Ama maalesef muhaliflerde **Akın Gürlek**'in başka müjdelerine (!) sevinme eğilimi de var. Çocuk suçlarında anne babaların da ceza göreceği düzenleme. Siz bunun okul katliamlarını veya sokaklardaki çocuk çetelerini durduracağını mı sanıyorsunuz? Bu kantar yine muhalifleri tartar. Sosyal medyada muhalif mesaj paylaşan çocuğunuzu düşünün, yeter... Bunun dosdoğru muhalif ailelere yönelik bir hukukî soykırım hazırlığı olduğunu anlamak zor olmamalı. ◀

Dipnot:

1. **Kaya Ataberk**'in yazısında değindiği Edirnekapı canisi ise oyun bile değil, Japon anime takıntılıydı. Ama Anime Türkiye'de o kadar kitlesel olmadığı için, şimdilik Rende Binası'nın radarında değil.

ALİ ÖZSOY

GÜNDEM

Özgür Özel'in Barrack samimiyetsizliği: Monarşiye karşı çıkıp Federasyona sessiz kalmak

Epstein Adası kaçağı Tom Barrack'ın AKP Aşkı

ABD Büyükelçisi **Tom Barrack** Türkiye'ye atandığı ilk günden itibaren sömürge valisi gibi konuşuyor, sömürge valisi gibi davranıyor.

Lübnan'dan ABD'ye kaçmış bir Katolik kendisi. Sonra burada köşeyi dönmüş. Sonra da yakın arkadaşı **Trump** tarafından Türkiye Büyükelçisi ve Ortadoğu Koordinatörü olarak atandı.

Anlayacağınız Türkiye-Suriye-Lübnan-Irak tek bir torbaya atıldı. Başına da bu Lübnan bezirganı getirildi. Bu bile Türkiye için utanç vericidir. Türkiye'ye bir adet büyükelçi göndermiyorlar, tüm bölgeye bir "koordinatör" atıyorlar.

Bölge ne mi dediniz? Büyük Ortadoğu. BOP Eş başkanı, kendince "başkanlığına" devam ededursun, bir tane de amir göndermişler sanki şirket merkezinden.

Barrack, Lübnan'da basın açıklaması yaparken, gürültüyü fazla bulunca salondakileri azarladı "siz zaten bu yüzden adam olmazsınız" diye. Lübnan'da bile istenmeyen adam ilan edildi.

Türkiye'de ise AKP'liler yere göğe koyamıyor. Türkiye'yi defalarca aşağılamasına rağmen! **Barrack**, Türkiye'ye gelir gelmez, Lozan'ın, Türk ulus devletinin

Barrack "demokrasi değil, monarşi daha iyi" diyor. Çünkü emperyalistler için ülkeleri bölüp parçalayıp, Ortaçağ derebeylikleri gibi yönetmek her zaman çok daha kolaydır. Ancak bizim "ana muhalefet" hâlâ "aa Tom Barrack demokrasi istemiyor, monarşi istiyor, çok ayıp" diye şikayet ediyor, aynı Barrack'ın "Türk-Kürt-Arap" söylemini papağan gibi aynen yineliyor.

ve Cumhuriyet'in kurulmasının hata olduğunu belirtti. İstiklâl Savaşı'nda kanla çizdiğimiz sınırlara "sahte" dedi. "Osmanlı millet sistemi" geri gelirse, bütün Ortadoğu serbest ticaret bölgesine dönermiş. Herkes ceplerini doldurmuş. Her cemaat de kendini yönetirmiş.

Her konuştuğunda Türkiye'de Cumhuriyet'in yıkılmasını, ulusal sınırların değişmesini isteyen bu şahsı normal bir ülkede çoktan sınır dışı ederlerdi. Türkiye'de ise tam tersi oluyor. Çünkü AKP'liler ve özellikle AKP lideri kendisini çok seviyor. O da her fırsatta RTE'yi övüyor. Göklere çıkarıyor. Ama diğer yandan Türkiye Cumhuriyeti'ne ve Türklüğe sataşmaya devam ediyor.

Trump iktidardan devrilirse, bu tipin kendi ülkesine bile dönebileceği meçhul. **Epstein** ile

çocuk fotoğrafı paylaşımı yaptığı dahi ortaya çıktı. **Epstein** adasında her türlü haltı yemiş ve gelmiş, burada da bize bizim tarihimizi öğretiyor.

AKP'liler de sevinçten dört köşe. **Barrack**, Osmanlı'yı bizim için yeniden kuruvorecek, reisi de tahta oturtacak. Allah'ın Lübnan Katoliği! Lübnan'da bunun mahallesinde küçük bir olay çıkarsa, bir kaşık suda boğulmasınlar diye, Türk mutasarrıfı yanındaki bir tane değnekçiyi gönderir hizaya çekerdi hepsini. Bunların seviyesi bu. AKP'li sözde Osmanlıcıların seviyesini varın siz düşünün.

Barrack'ın ağzındaki bakla: "Ver Çanakkale'yi al monarşiyi"

RTE'nin iktidardan düşme paranoyasına, kendisinden sonra olacakların paranoyası da eklendi.

Lübnan kaçkınının ağzından monarşiyi düşürmemesi de bundan. Eş başkanın zaafına oynuyor.

Trump ve **Barrack**'ın RTE sevgisinin kaynağının ve asıl dertlerinin ne olduğu ise Antalya Diplomasi Forumu'nda ortaya çıktı. **Epstein** ile masör avına çıktığı otellerde **Barrack**'a mikrofon verdiler. Yine başladı "Türkiye ve Ortadoğu vizyonunu" anlatmaya.

Demokrasi bu bölgede işlemezmiş. Demokrasi diye iktidara gelenler işkenceci, baskıcı rejimlerini maskeleyormuş. Bunun yerine körfezdeki gibi monarşiler yeterliymiş. Bu bölgede güçlü lider gerekirmiş. **Tayyip Erdoğan** da çok olağanüstü ve güçlü lidermiş. Kısacası Türkiye'ye de monarşi önerdi. Bunun için de şöyle bir kavram uydurdu: "Monarşik cumhuriyet!"

Müjdeler olsun. Yaşadığımız rejimin adı kondu. Gerçekten de saraydan yönetilen bir "cumhuriyetimiz" var artık. Monarşik Cumhuriyet!

Erdoğan bundan çok ne ister? Ancak bir karşılığı var. **Tom Barrack**, Antalya konuşmasında aynen şöyle dedi:

"Şimdi, deniz hukukunun Hürmüz Boğazı'nda pek iyi işlemediği durumda, 'her ihtimale karşı' felsefesine geçtiğimizde, elimizde Çanakkale Boğazı da var."

Yani monarşi için yeşil ışık yakılmış ama bedavaya olmayacak: “Ver Çanakkale’yi al Monarşiyi.”

Kimse de çıkıp Lübnan kaçkını, Epstein Adası kaçağı bu eski tebaa bozuntusuna “Ulan Çanakkale Boğazı bizim ülkemizin boğazı, senin değil. Sen kimsin Çanakkale Boğazımız var diyorsun?” demiyor.

Özgür Özel’in görmezden geldikleri

Önce Özgür Özel sonra da İmamoğlu, Barrack’ın demokrasi aleyhine monarşi lehine sözlerini eleştirdi. Ancak ikisinin de görmezden geldiği Barrack’ın Çanakkale ile ilgili ifadeleriydi. Barrack’ı Monarşi konusunda eleştiriyorken, ulus devletin parçalanması ve yerine cemaatler federasyonu kurulması yönündeki açıklamalarını görmezden geldiler. Daha da kötüsü, Barrack’ın sahte ve kurgu dediği Türk ulusal kimliği yerine önerdiği Türk-Kürt-Arap tekerlemesini, kendileri de aynen yineliyorlar.

Özgür Özel, Tom Barrack’a monarşi konusunda tepki gösterirken ne kadar samimi? Barrack sadece monarşi demiyor ki! “Türkiye’de ulus devlet yapısı da ortadan kalkmalı. Türk, Kürt, Araplardan oluşan bir federasyon oluşmalı.” diyor. “Bütün mezhepler ve cemaatler kendi sınırları içinde kendi özyönetimine sahip olmalı” diyor. Peki ama monarşiye hayır diyen Özgür Özel, federasyona karşı çıkıyor mu?

Çıkıyor. Çünkü aynı konuşmanın bir kısmına karşı çıkarken diğer kısmına üç maymunu oynamayı tercih ediyor. Duymamış gibi yapıyor. Ama Barrack’ın “Türk-Kürt-Arap” kalıbına gelince bu sefer de “üç maymunluğu” bırakıp, papağanlığa soyunuyor.

Özgür Özel de “Türk-Kürt-Arap” diyor başka bir şey demiyor. Barrack’ın papağanlar korusuna CHP’lilerin de katılması utanç vericidir.

Barrack’ın “Türk-Kürt-Arap” tekerlemesinin papağanları

Tarihe kayıt düşülsün. Ne

zamanki Tom Barrack “Türk-Kürt-Arap” lafını söylemeye başladı, papağan gibi AKP lideri Tayyip Erdoğan da “Türk-Kürt-Arap” demeye başladı. Sonra Meclis’te illegal açılım komisyonu toplandı. Yine illegal bir rapor yayınladılar. İçinde tek bir Türk milleti, Türk ulusu ibaresi yok. Onlar da “Türk-Kürt-Arap” kalıbını defalarca kullandılar.

Hani Anayasa’nın değiştirilemez maddeleri vardır ya. Barrack’ın “monarşik cumhuriyetinin” kutsal dokunulmaz ibaresi de “Türk-Kürt-Arap” oldu.

Özgür Özel de RTE bu ifadeyi ilk kullandığında, itiraz etmişti. Ama artık bütün mitinglerinde papağan gibi o da “Türk-Kürt-Arap” diyor. Bağdat Caddesi’ndeki 29 Ekim kutlamalarını tek bir kez “Türk ulusu” veya “Türk milleti” veya “Türk bayrağı” demeden geçiştirmeyi başardı Özgür Özel. “Bu coğrafyada yaşayan insanlar” diye uyduruk bir zırvayı bile yumurtlayabildi. Ama “Türk” diyemedi. Kadıköy’ün ortasında, Cumhuriyet Bayramı kutlayıp, Türkiye Cumhuriyeti yerine defalarca “Bu Cumhuriyet” demeyi başardı (!) Özel. Ayıp ya.

Şimdi en azından “Türk-Kürt-Arap” diyor diye sevinsek mi acaba? İçinde “Türk” geçiyor.

Kendi partisinden çok, DEM Partisi’nin kapısında görüyoruz Özgür Özel’i. Son ziyaretlerinin birinde yine saçma sapan bir konuşma yaptı. Sonra da “burada bir Kürt bir Türk bir de Arap genel başkan var” diye sözlerine devam

etti. Adam hayata artık bu üçlü kategori çerçevesinde bakıyor. Karşına çıkan her üçlüyü “Türk-Kürt-Arap” kalıbına koyuyor. Ama bir de bu saçmalığın mucidi Barrack’ı güya eleştiriyor.

“Ekrem İmamoğlu” dersiniz. O bin beter. Hapse gireli bir yıl oldu. En az üç kez “Kürtçe öğreniyorum” diye deklarasyon yaptı. Bir türlü de öğrenemedi. Üzülmesin. Teröristbaşı Apo bile öğrenemedi. Ortada öyle bir dil olmamasından olabilir mi? Belki de Farsça ile başlasınız.

Bahçeli, İmamoğlu’na her fırsatta hakaret ediyor. İmamoğlu ise “Türk-Kürt-Arap” birliği için eşsiz bir devlet aklı ortaya koyduğu için Bahçeli’ye teşekkür ediyor.

Akıllarını peynir ekmekle mi yedi bu ikisi -Özgür ve Ekrem- diyorum ama papağan olmak için akla çok gerek var mı?

RTE de tutturmuş: “Türk-Kürt-Arap.” Özgür Özel de, Ekrem İmamoğlu da... Tom Barrack bu kadar mı önemli biriymiş? Lübnan kaçkını bir yılda herkesi hizaya soktu, akıllarına format attı, ezberlerini yeniden belirledi.

Federasyonsuz monarşi olmaz

Tom Barrack monarşi deyince “hayır olmaz” diyen biri, “Türk-Kürt-Arap federasyonu” deyince papağan gibi “Türk-Kürt-Arap” diyorsa ya ikiyüzlüdür ya cahil.

Tom Barrack haklı. Monarşi varsa, federasyon var. Federasyon varsa da demokrasi yok. Özgür

Özel’in politika bilgisi bu kadar mı sığ?

Özgür Özel yanıt ver. Tom Barrack’ın monarşi açıklamasına belli ki karşısın. Peki ya federasyon önerisine? Neden bu konuda susuyorsun?

Yok, “monarşi olmasın, demokrasi olsun ama Türk-Kürt-Arap ve cemaat örgütlenmesinde sıkıntı yok” diyorsan sana küçük bir ders.

Barrack tam olarak federasyon istediği için demokrasi yerine monarşi öneriyor. Çünkü demokrasinin temel birimi yurttaştır. Yurttaş ise ulusun ferdidir. Cemaatin değil.

Barrack’ın önerdiği gibi demokrasi yerine monarşi kurulursa, monark ülkeyi nasıl yönetir sanıyorsunuz? Önce ülkeyi feodal bölgelere, mezhepsel derebeyliklerine, etnik baronluklara böler.

Örneğin Diyarbakır’ın baronu, teröristbaşı Apo olur. Adıyaman’ın “emiri” Menzil bilmem nesi olur. Konya’da başka bir yapı olur. İzmir’de başka, Trabzon’da başka... Her ilin mütegalibesi oranın yerel oligarkı, yerel “monarkı” olur. Tom Barrack’ın ifadesiyle “hiçbir cemaat değerine karışmaz.”

En tepede de RTE olur. İşleri tepeden halleder. Amerika ne istiyorsa verir. Böyle tepeden aşağıya otorite parça parça dağıtılır. Trump her gün Tayyip ile uğraşacak değil ya. Barrack, “olağanüstü lider” RTE’ye gider. İş bağlanır. O da yerel zorbaları idare eder.

Barrack işte bu yüzden “demokrasi değil, monarşi daha iyi” diyor. Çünkü emperyalistler için ülkeleri bölüp parçalayıp, Ortaçağ derebeylikleri gibi yönetmek her zaman çok daha kolaydır. Ancak bizim “ana muhalefet” hâlâ “aa Tom Barrack demokrasi istemiyor, monarşi istiyor, çok ayıp” diye şikayet ediyorken, aynı Barrack’ın “Türk-Kürt-Arap” söylemini papağan gibi aynen yineliyor.

Bir de “biz Cumhuriyet’in kurucu partisiyiz” demezler mi? Yazıklar olsun. ◀

KAYA ATABERK

GÜNDEM

Menzil Cemaatinin yükselişi ve Nakşîlerde etnik Kürt egemenliği

Menzil'de taht kavgasının sonu ve yeni atılım dönemi

Son dönemde Türkiye'nin en kalabalık Nakşibendî grubu haline gelmiş olan Menzil Cemaati, birkaç yıldır süren iç çatışmalarla gündeme geliyordu. Cemaatin şeyhi **Abdülbaki Erol** ölünce, üç oğlu arasında çıkan taht kavgasının artık büyük kardeş **Saki Erol** ve onun liderliğindeki Serhendi Grubu'nun lehine sonuçlandığı görülüyor. Basına yansıyanlara göre **Saki Erol**, Türkiye'de durumunu sağlamlaştırdıktan, cemaat içindeki iktidarını kurduktan sonra bir de Orta Asya gezisi yapmış, bu gezi kapsamında Kazakistan, Özbekistan ve Kırgızistan'ı ziyaret etmiş, hatta Kırgızistan'da Cumhurbaşkanı ile de görüşmüş. Ne kadar tanıdık değil mi? 2016'dan önce Fethullahçılar da böyle güçlü ve yurtdışı da dâhil olmak üzere makbuldü...

Biraz geriye gidip bakalım. Menzil, 2010'ların başından itibaren hızlı bir yükseliş sürecine girmişti. Kendilerine bağlı kurumlar, yaynevleri, dernekler, işadamları örgütleri gibi yapılarla kurdukları imparatorluğun yanında devlet içinde de önemli mevziler elde ettikleri sık sık basına yansıtıyordu. Evet, Menzil Cemaati açık bir şekilde Fethullahçıların daha önceden adımladığı yollardan geçiyordu.

Bu ciddi ve derinlemesine

Menzil'in egemenliği, Nakşîliğin tam anlamıyla Kürtleşmesi demektir.

Ama bunun aynı zamanda Araplaşma boyutu da vardır.

Türkiye'nin Türklerin laik, millî devleti olma özelliğinin ortadan kaldırılmasında çok önemli bir aşamadır.

örgütlenmeye ek olarak Menzil'in bir başka özelliği de Cemaatin sayıca ve Türkiye'nin her yerinde büyümesiydi. Geçmişte Nakşibendîler arasında en kalabalık grubu oluşturan İskenderpaşa (Gümüşhanevî) Cemaati bile artık Menzil'in gerisinde kalmaya başlamıştı. Hatta en itibarlı Nakşî cemaati olan İsmailağa bile bu konumunu Menzil aleyhine yitiriyordu. İstanbul'daki potansiyel müritler, artık Fatih-Çarşamba'ya gelmek yerine Adıyaman yollarına düşüyordu!

Konuya aşina olanların iyi bileceği gibi İskenderpaşa Cemaati, **Erbakan**'dan, **Özal**'a; sonraki dönemde de Erdoğan da dahil olmak üzere AKP'nin önde gelen kadrolarının çoğuna ev sahipliği yapmış, sağ siyasette yıllarca egemen olmuştu. Yani bu veriler ışığında konuya bakıldığında

Menzil'in yükselişi, öyle herhangi bir güçlenme olarak göz ardı edilemeyecek bir mesele haline gelmişti.

15 Temmuz sonrasında ise Menzil'le ilgili haberler daha yoğun bir şekilde basına yansımaya başladı. Artık karşılığında geniş ve sahiplenilmeyi bekleyen nispeten boş bir örgütlenme alanı bulunuyordu. Onlar da elbette bu fırsatı değerlendirmekten geri durmadılar...

Şimdi herkes aynı soruyu soruyor: "Acaba Fethullahçıların yerini Menzil mi dolduruyor?" Gerçekte bu hiç de yeni ortaya çıkmış bir soru değil. Daha 2017'de *Pusudaki Cemaatler*'i yazdığım kitapımın temel konusu buydu. Türkiye'de onlarca tarikat ve bunların yüzlerce alt kolu var ve hepsi de eline fırsat geçtiği anda aynı şeyleri yapmak için pusuda

bekliyor, demiştik. Özel olarak incelediğim ve dikkat çektiğim grupların başında da Menzil geliyordu. Şimdi hep birlikte Menzil'in şaşırtıcı olmayan yükselişini izliyoruz.

Menzil Kürt-İslamcılığının doğrudan etnik karakteri

Fakat Menzil'in yükselişiyle ilgili olarak üzerinde önemle durmamız gereken nokta biraz daha farklı. Menzil'in yükselişini sadece bir tarikatın sıradan güçlenmesi olarak algılamak konuyu basite indirmek ve asıl görülmesi gereken noktayı gözden kaçırmak olarak tanımlanabilir.

Bizi takip edenlerin iyi bileceği gibi, Türkiye'deki Nakşî gruplarının birkaç istisna haricinde hepsi, Kürt Nakşîliğinin kurucusu olan **Şeyh Halid**'den tarikat kökünü alır. Yani gerçekte hepsi de Kürt Nakşîliği olan Halidiyye'nin alt kollarıdır. Daha önceleri bu konuyu çeşitli çalışmalarında ayrıntılarıyla sunduğum için burada tekrar etmek istemiyorum. Dileyenler bu ayrıntıları *Türk Siyasetinde Kürt-İslamcılar, Pusudaki Cemaatler* ile *Cumhuriyet ve Tarikat: Yüzyıl Savaşları*'nda bulacaktır.

Günümüzde Türkiye'deki tüm Nakşibendî grupları arasında en güçlü olanı Menzil'dir. Fakat geçmişte Halidîlerin en güçlü ve kalabalık cemaatleri İstanbul

merkezli İsmailağa, İskenderpaşa ve Erenköy dergâhlarıydı. Bunların tümü de tarikat kökü itibarıyla Kürt Nakşî olsalar da şeyhleri, etkili isimleri ve müritlerinin çoğu Kürt değildi. Büyük şehirlerde ve Anadolu'nun Türk bölgelerinde örgütlenen Halidîler buralara en azından etnik kimliklerini geri plana iterek girmişti. Bu 1800'lerin başından beri böyle sürmüştü ama bu geleneği yıkan Menzil oldu.

Nakşî şeyhleri genellikle Karadeniz, İç Anadolu ve biraz da Kafkas ve Balkan kökenli ailelerdendi. İsmailağa'da genellikle Karadenizli hakimiyeti, İskenderpaşa ve Erenköy'de ise İç Anadolu etkisi ağır basıyordu. Fakat şeyh ailesi Kürt olan Menzil, merkezi Adıyaman Kâhta'nın Menzil köyünde bulunan bir kol olarak etnik anlamda da bir Kürt tarikatıdır. (Şeyh ailesi elbette kendilerinin peygamber soyundan "seyyid" olduklarını iddia eder. Ama bu durum onları etnik olarak Arap yapmaz...)

Geçmişte Kürt şeyhlerinin başında olduğu Halidî kolları (Norşin, Hizan şeyhleri gibi) Doğu ve Güneydoğu'da çok etkin olan ama bölgesel etkinin ötesine geçemeyen yapılarıdır. (Şeyh Sait'in de böyle bir yöresel Kürt Nakşî şeyh ailesinin temsilcisi olduğunu hatırlatalım.)

Menzil ise ülke çapında bir etki kazanmakla bu durumu değiştirmiş bulunuyor. Artık Kürt Nakşîliği doğrudan etnik Kürt şeyhlerinin denetiminde yoluna devam ediyor. Bu Nakşîlikteki dönüşümün önemli bir aşamasıdır. Ayrıca iktidarın millî Türk devletine, Türk kimliğine karşı başlattığı saldırının tarikat düzlemindeki tam karşılığıdır. İktidarın bu konudaki söyleminin Türkiye'nin bir "Türk-Kürt-Arap" ülkesi olduğu yönünde şekillendiğine de dikkat edelim. Menzil şeyhlerinin "Seyyid-Arap" olma iddialı Kürtler olması ve bunların Türkleri mürit ederek teokratik feodal bir devlet içinde devlet örgütlemesi son derece anlamlı ve Türkiye siyasetinde gelişen süreçle uyumludur.

Yani Menzil'in egemenliği, Nakşîliğin tam anlamıyla Kürtleşmesi demektir. Ama bunun

Günümüzdeki MHP inisiyatifiyle başlamış yeni Kürt açılımının Türkiye'yi bir "Arap-Kürt İslam Federasyonu"na sürüklemesi de, Menzil'in buna paralel yükselişi de sadece parçaların bir araya gelmesinden ibarettir.

aynı zamanda Araplaşma boyutu da vardır. Türkiye'nin Türklerin laik, millî devleti olma özelliğinin ortadan kaldırılmasında çok önemli bir aşamadır.

Menzil ile "Rojava" Haznevîlerin bağı

Bir önemli ayrıntı da Menzil şeyhlerinin tarikat silsilesinin Suriye'deki Kürt Haznevî tarikatından kökenini alması. Bugün Haznevîler olarak tanınan ve Suriye Kürtleri arasında etkili olan bu cemaat de Kürt Nakşî kollarından biri. Tarikat kökleri Arvasiler, Nehrîler gibi Güneydoğu'nun en etkili şeyh aileleri üzerinden Şeyh Halid'e ulaşır. Haznevî adı ise tarikatın merkezinin Suriye'nin Kamışlı bölgesinde Hazne köyünden gelir. Kamışlı'nın uzun yıllardır Suriye'deki Kürtçü hareketin ve PKK'nın Suriye kolu PYD'nin önemli merkezlerinden olduğuna dikkat edilmelidir.

Haznevî şeyhlerinin 1950'lerden itibaren kimi zaman Kürtçü hareketle (önce Barzaniciler, sonra PKK) kimi zaman da Suriye

devletiyle iyi geçinmeye çalıştığı bilinmekte. Fakat Suriye'de iç savaşın başlamasının ardından bölgenin PYD-YPG denetimine girdiği dönem itibarıyla Haznevîlerin tavrında da Kürtçülük daha ağır basmaya başlamıştı.

Haznevîlerin günümüzdeki temsilcilerinin bir kısmı ise doğrudan PYD-YPG ile birlikte çalışmalarıyla tanınıyor. Hatta aralarında Şeyh Mürşid Haznevî gibi "Rojava" yönetiminde görev alanlar dahi oldu. Menzil ile yakın bağları olan Haznevîlerin bu konunun değerlendirme yapılırken mutlaka göz önünde tutulması gerekir. Bu bağ önemli bir bağıdır.

Haznevî cemaatinin ilk şeyhi olan Şeyh Ahmed Haznevî'nin (1887-1950) aynı zamanda Menzil Cemaati'nin ilk şeyhi olan Şeyh Abdülhakim Bilvanisi'nin mürşidi olması bu bağın kökenidir. Söz konusu Şeyh Abdülhakim, yazımızın başında ismi geçen Saki Erol'un hem büyük dedesidir, hem de tarikat atasıdır.

Tarikatlarda bu tür bağlar

çok önemlidir ve gerçekten bağlayıcıdır. Siyaset dünyasında olduğu gibi onunla iç içe gelişen tarikat dünyasında da tesadüflere yer yoktur. Olan bitenleri bu tarz ilişkiler ağı açısından analiz etmeden anlamaya çalışmak sonuçsuz kalır.

MHP'nin Menzil'le geçen 50 yılı...

Gelgelelim konunun daha da ilginç ve bir o kadar da acı olan yanı, Menzil'in bu yükselişinin bundan 45-50 yıl önce MHP'nin desteğiyle olması. O dönemde "ülkücü gençlere maneviyat sağlama" adı altında Menzil'e götürülen ülkücülerin, buradan "Menzilci" olup dönmesi, Menzil'in MHP ve BBP'deki yoğun etkisi, etnik Kürt Nakşîliğinin Türk milliyetçiliği iddiasındaki partiler eliyle yükseltilmesi de üzeri öyle kolayca örtülemeyecek bir gerçektir.

Bununla birlikte günümüzdeki açılım mimarı MHP'nin bu anlamda da özüne döndüğünü görmek de kaçınılmaz bir sonuç olacaktır.

MHP'nin 70'lerin sonunda tam Türk-İslamcı çizgiye geçtiği bilinir. Bu isimlendirmedeki "Türk" gerçekte işin özü olan Kürt-İslamcılığın örtülmesi için kullanılmaktan başka bir anlam taşımamıştır. Bu çizginin MHP'de egemen olmasının iki ideolojik kilit ismi Necip Fazıl ve Ahmed Arvasi idi. Necip Fazıl da Abdülhakim Arvasi'nin yani aynı Kürt Nakşî ailesinin bir başka önde geleninin öğrencisi olarak yola çıkmıştı.

Arvasilerin hem Haznevîlerin hem de Menzil'in silsilesinde önemli yere sahip olması da elbette tesadüf değildir. Yani Türk-İslamcılık adı verilen çizginin kurucuları da bunu MHP içinde örgütleyenler de "seyyid" olma iddiasıyla ön plana çıkmış Arap-Kürt Nakşîlerdi.

Günümüzdeki MHP inisiyatifiyle başlamış yeni Kürt açılımının Türkiye'yi bir "Arap-Kürt İslam Federasyonu"na sürüklemesi de Menzil'in buna paralel yükselişi de sadece parçaların bir araya gelmesinden ibarettir. ◀

Prof. Dr.
ŞENER ÜŞÜMEZSOY

TARİHSEL STRATEJİ

İstanbul'dan Horasan'a Türk dünyasında Tatarlar

İran'da ve Türkiye'de Türk tarihi bir çarpıtmaya maruz kalıyor. Bu çarpıtmanın temelinde **Zeki Velidi**

Togan'ın anlattıklarını es geçen anlayış var. Bu anlayış, Türk tarihini Anadolu'da Osmanlı ve Selçuklu'dan ibaret görmek olarak tanımlanabilir. Peki İran için ne yapıldı? Orada da her şeyi ve herkesi Fars sayma yoluna gidildi.

Selçuklu'nun Anadolu'ya gelişi, Türk tarihi açısından çok önemli bir gelişmedir. Selçuklu hükümdarlarının zamanla şah ve padişah ünvanlarını alması, Farslaşmanın ilk göstergesidir. Sultanların isimleri de **Aladdin Keykubad, Gıyaseddin Keyhüsrev, İzzeddin Keykavus** gibi Fars isimleri oldu. Bunlar, **Firdevsi**'nin *Şahname*'de anlattığı hayalî İran tarihinde yücelttiği Keyyani hanedanının isimleridir. Selçuklular, İran'a "*Oğuz Yabgu*" Devleti olarak girdi. İran'ı yönetirken "*şah*" olmaya başladılar. Yani Orta Asya Türk yapısını terk ederek İranlılaştılar. Selçuklu şahlarının mücadelesi de ağırlıklı olarak Türkmenlere karşı olmuştur.

Selçukluların bu yapısı Anadolu'da ise Rumlaşmaya doğru gidiyordu. Sultanların çoğu Rum prensesleriyle evlenmişti. İran'dakiler Farslaşırken buradakiler de Romalılaşıyordu. Peki durum böyleyken neden tekrar Türkleştiler? Bu noktaya Türk tarihçiliği kör gözlerle bakmıştır. Burada görülmesi gereken ama

Hülagü, renkli gözlü ve uzun boyludur. Çocukları da öyledir. Peki, bugün bu atalarımıza neden lanet okunuyor? Neden Anadolu ve İran tarihinde yok sayılıyorlar? Bunun tek nedeni Abbasi Halifeliğini yıkmış olmalarıdır. Böylece tarih yazımına İslamcı bakış açısıyla bir Tatar düşmanlığı sokulmuş oldu.

hep reddedilen bir olay var. Bu da **Hülagu Han** ve İlhanlılar olayıdır. İlhanlı, il/el yani kabileler topluluğundan ismini almıştır. Moğollar olarak bilinen topluluğun Ak Tatarlar diye tanınan kesimidir. **Hülagü**, renkli gözlü ve uzun boyludur. Çocukları da öyledir. Peki, bugün bu atalarımıza neden lanet okunuyor? Neden Anadolu ve İran tarihinde yok sayılıyorlar? Bunun tek nedeni Abbasi Halifeliğini yıkmış olmalarıdır. Böylece tarih yazımına İslamcı bakış açısıyla bir Tatar düşmanlığı sokulmuş oldu.

Baycu Noyan, Köseadağ'da Selçuklu'yu yendi ve ardından Anadolu'da da iki yüzyıl İlhanlılar egemen oldu. Şimdi **Mevlana** için "*Moğol ajanı*" diyenler var. **Mevlana**, İlhanlıların Kıpçak kollarından Horasan'dan gelen bir âlimdi. Osmanlı algısı da sorunludur. Selçuklu'nun Osmanlı'ya dönüştüğü genel olarak kabul edilir. **Zeki Velidi Togan**, gerçek bir tarihçi olarak *Umumi Türk Tarihine Giriş*'te buna net bir eleştiri getirdi. Ama **Köprülü** ve benzerleri Osmanlı'yı tam

kavrayamadan, Selçuklu ile Osmanlı sürekliliği tezini işlemeye devam ettiler.

İlhanlılarla gelen kabilelerin bir kısmı Akkoyunlulardı. Bunlar Bayındır boyundandı. Bugün kendilerinin Akkoyunlu olduğunu söyleyen Kürtler de Bayındır kökenlidir. Karakoyunlular ise Bayat boyundandı. İlhanlı'yı oluşturan diğer kabileler arasında Celayirler vardı. Bugün Kerkük'te "*Kürt Celayirler*" olarak adlandırılanlar da onların soyundan Tatarlardır. Onlarla birlikte Oyratlar gibi kabileler bütün Anadolu, İran ve Azerbaycan tarihini yazanlardır.

İlhanlılar geldiği zaman artık ortada bir Selçuklu otoritesi kalmamış ve bu boyların tümü İlhanlı yönetimine girmişti. **Zeki Velidi Togan** ve **Markwart** Osmanlıların da İlhanlılardan gelen Tatarlardan olduğunu, Oğuz olmadığını söylemektedir. En önemli komutanlarının isimlerinin **Yasak, Baydemir, Baysungur** gibi Kıpçak isimleri olmasını buna kanıt olarak sunar. **Markwart**,

onlara Moğol der ama İlhanlı'nın uç boylarındandırlar.

Osmanlı'nın ulu kişileri, başlangıçta Şamanist atalardan oluşuyordu; **Geyikli Baba, Barak Baba** gibi isimleri vardı. Tarihe ancak bu şekilde bir düzeltme yaparak yaklaşırsak gerçek boyutu görebiliriz.

Tüm bunları günümüzdeki İran savaşının tarihsel altyapısını sunabilmek için anlatıyorum. Osmanlı devletini bu babalar oluşturdu. Ordusu Bektaşilerden kurulmuştu. Peki, Osmanlı ne zaman ve nasıl bir Sünni hilafet devletine dönüştü? Bu, **Yavuz**'un Mısır'daki Memlukleri yenerek bu kurumu buraya taşımasından sonradır. Bunun öncesinde ise "*İranlılar*" olarak bilinen hakiki Türklerle Çaldıran'da savaşmıştı. Bu Türkler, İlhanlılarla beraber gelen Türkmenlerdi. "*Şaha gidelim*" diyerek Osmanlı'dan ayrılan Tekeliler, Tokat ve Sivas dolaylarından Rumlular, Şamlılar, Ustacılar gibi gruplardı. Bunlar, İlhanlılarla beraber Şamanist olarak Anadolu'ya gelmiş ve Orta Asya Türk yapısını koruyan unsurlardı. Şahkulu ile ayaklananlar ise İstanbul'u almayı hedeflemişti. İstanbul, gerçekte Horasan'dan çıkan her boyun asıl hedefiydi. Yine **Hz. Muhammed**'in de hedefiydi çünkü İstanbul, dünya ticaret sisteminin merkeziydi.

Şah İsmail'in ordusu tamamen Kızılbaş Türkmenlerden oluşuyordu. İran'da bu Türk devletini kuranlar

da Anadolu'dan giden "Şahseven" adı verilen bu Türkmenlerdi. Şahsevenlerin İran'daki iktidarı **Şah İsmail'in Yavuz** karşısında yenilmesinden sonra sarsılmıştır. Bu, aynı zamanda Kızılbaşlıktan Şiiliğe dönüşümün başlangıcıdır. Burada Alevilik/Kızılbaşlık ile Şiiliğin tamamen farklı olgular olduğunun altını bir daha çizelim. Bu dönüşümde Necef'ten fıkıh ithali etkili olmuş, bu süreçte Şiiliğin yükselmesiyle birlikte kalıntı Fars topluluklarının da iktidara geçişi söz konusu olmuştur. Bunlar, Türkleri tasfiye etme amaçlarına **Nadir Şah** döneminde erişti. Türkler de Anadolu'ya dönmüştür. Bunlar da Anadolu Alevilerini oluşturdu. İran'da ise Farslık yükselmeye başladı.

Kürt tarihi yazarlar, Osmanlı'nın Diyarbakır'ı Perslerden aldığı söyler. Pers dedikleri, Şahseven Türkmenlerden başkası değildi. Beş yüzyıllık süreç içinde buraya gelen Şafiiler, Ermeni kültürüyle karışarak bir kimlik oluşturmaya çalıştı.

Şimdi herkes üç bin yıllık büyük İran tarihinden bahsediyor. Fakat İran'ı yönetenler, bu dönemin çoğunda Türklerdi. Gazneliler bu hanedanlardan biriydi. **Firdevsi**, eserini **Gazneli Mahmut'a** takdim ettiğinde Sultan, "benim bir askerim senin Rüstem'inden daha kıymetlidir" diyecektir. Gaznelileri Selçuklular, Harezmşahlar ve İlhanlılar takip etti. İran, bin yıl aralıksız Türk yönetiminde kaldı. Ortada bir Farslık kalmamıştı. İngilizler buraya gelene kadar da durum böyle idi. İngilizler burada petrol bulduktan sonra yeni bir etnogenez yaratmaya çalıştı. İran'daki herkese Ahamenişlerden kalma Persler olduklarını söylediler. Ahamenişler dedikleri, **İskender**'in önünden onursuzca kaçan **Daryus**'tan başkası değildi. İngilizlerin uydurduğu bu etnogeneze maalesef bizim tarihçilerimiz de inandı.

İran'da petrol, sanıldığı gibi her yerde değil Mezopotamya ve Körfez bölgesindedir. Bu bölgenin en kuzeyindeki Kerkük, Arap ilan edilerek Irak'a bırakıldı. İran'ın petrolünün yoğun olduğu Dezful bölgesi ise Anglo-İran Petrol Şirketi tarafından İran'a verildi. Azerbaycan ise Ruslara verildi

Şimdi herkes üç bin yıllık büyük İran tarihinden bahsediyor. Fakat İran'ı yönetenler, bu dönemin çoğunda Türklerdi. Gazneliler, Selçuklular, Harezmşahlar ve İlhanlılar... İran, bin yıl aralıksız Türk yönetiminde kaldı. Ortada bir Farslık kalmamıştı. İngilizler burada petrol bulduktan sonra yeni bir etnogenez yaratmaya çalıştı. İran'daki herkese Ahamenişlerden kalma Persler olduklarını söylediler.

ve onlara da "Azer" oldukları, Türk olmadıkları propagandası yapıldı. İlk başlarda Kerkük'te Kürt aşiretleri Barzani, Zebari ve Berzenciler İngilizlere karşı Türklerin yanında tavır aldığı için burası Araplara bırakılmıştı. Daha sonra yeniden Kürtlere döndüler ama son gelişmeler gösteriyor ki yeniden Türkmenlerin egemenliği kurulmaktadır.

Bu saydığımız bölgeler dışında İran'da Hazar Denizi kıyılarına kadar hiçbir yerde petrol yoktur. Ve şu anda İran petroleri ABD'nin değil Çin'in kontrolindedir.

Ortaya en çok atılan tez, İran'ın çok büyük olduğu ve ABD'nin bu alanı askeri olarak zapt edemeyeceğidir. Fakat zaten ABD tüm İran'ı değil sadece bu petrol bölgesini ele geçirmeye çalışıyor. Ahvaz bölgesinde Şii Arap planını uyguluyor. Azerbaycan'ın güneyindeki Mahabad bölgesinde ise Kürt planını devreye sokuyor.

İran, bir dönem sosyalist literatürün tanımlamasıyla alt emperyalistti. Bölgede ABD'nin hizmetindeki en güçlü ordu Şah'a aitti. Daha sonra bu durum değişti ama Türklüğün geri plana atılıp Farslığın öne çıkarılması değişmedi. Bugün İran'da Türkler savaşıyor, Türkler protestolara katılıyor ama Türkçe şarkı ya da slogan duyulmuyor. Yani Türkiye'deki Kürt sorunu değil ama İran'daki Türk sorunu çok büyüktür.

Tarihin derinliklerinde **Büyük Kiros**, Mesaget komutanı **Tomris Han** tarafından yenilgiye uğratılmıştı. Sonrasında onların soyundan gelenler **İskender** karşısında dağılınca, artık kimsenin Pers olma gibi bir iddiası da kalmamıştı. Ve sonrasında beş yüz yıllık Part egemenliği geldi. Partlar, Turan'dan gelerek bu

hakimiyeti kurmuştu. İran tarihi bunlardan hiç bahsetmemeyi tercih eder. **Mitradates** ile bütünleşmiş olan bu hanedan Arşaklar olarak bilinir. Güneşe ve göğe taparlardı. Anadolu'daki Pontlar da bunlardandı. Oysa Persler Zerdüşt idiler ve Ahuramazda'ya tapıyorlardı.

Bugün iş savaşa geldiği zaman İran'da Türkler hatırlanır ama İran Cumhurbaşkanı Türkçe "Haydar Baba" şiirini okuduğu zaman onun bile mikrofonu kesilir. Buna rağmen Devrim Muhafızları'nın bile çoğunluğu Türklerden oluşur. İran yönetimi ise Zerdüştlükten gelip İslam'a yedirilen kavramlarla toplumu birleştirmeyi denemektedir. Ama belirttiğim gibi, yapılan tüm mitinglerde hatta Azerbaycan'dakilerde bile tüm sloganlar Farsçadır. Oysaki buradaki tüm halk tarih boyunca Türk olmuştur.

İran'da da Tatarlar, Türklüğü temsil etmişti. Bu Azerbaycan'da da böyle oldu. Sovyet döneminde Azerbaycan Türkleri için Kafkasya Müslümanları ya da Kafkasya Tatarları tanımlaması kullanılmıştı. Buna rağmen Türkiye'deki bazı Türkçülerde halen **Hülagu**'nun torunları diyerek yapılan bir Tatar düşmanlığı var. Tatar kavramını Rusların icat ettiği sanılır ama bu da bir yanılgıdır. Tam tersine Ruslar, Tatar kavramından nefret eder. Rusları iki yüzyıl yöneten, tüm Rus knezlerini kesen Tatarlardır. Hatta Rus kadınlarıyla Tatarların oluşturduğu etnik kimlik, bugünkü Moskova Ruslarını oluşturmuştur. Bu etnogenezi **Gumilev** anlatır. Novogorod'da İskandinav kökenli Ruslar kalsa da mesela Kiev'deki Rusların tümünü **Batu Han** kesmiştir. Saratov, Ryzan gibi eski Rus knezliklerinin tümünün kaleleri yakıldı. İnsanları da bu

kalelerle birlikte ortadan kaldırıldı. Ana meseleye geri gelirse, İran'ın geçmişte İsrail ile çatışırken attığı füzelerin çok zarar veremediğini görüyorduk. Şimdiki farkı, Çin füzelerinin yine Çin'in verdiği koordinatlara göre atılmasıdır. Yani aslında ortadaki çatışma Çin'le Amerika arasındadır fakat benim tezime göre durum biraz daha farklı. ABD, 1945'te Almanya'yı kendi sistemine entegre etti. 1980'lerde Çin'i de kendine bağladı. SSCB'nin yıkılmasının ardından entegrasyonu buraya da ulaştı. Bugün Ukrayna'daki ABD-Rusya çatışması ve İran'daki ABD-Çin çatışması yerel çatışmalardır. Kavga, Dünya Sistemi içindeki güçlerin yereldeki çatışmalarıdır.

Biliyorsunuz, İran bir Amerikan uçağı düşürdü ve bu, İran'ın ne kadar güçlü olduğunun göstergesi olarak sunuldu. Oysa belki 10 bin ABD uçağı İran üzerinde uçup geri dönmüştü ama bu durum görmezden gelindi. Doğrusu, Çin'de bile ABD uçaklarını vurabilecek bir dijital teknoloji olmadığıdır. İran hava sahasının savaş boyunca korunmadığı açıktır.

Çin ve ABD arasında savaş, yalnız bir kez Kore'de olmuştu. Daha sonra Kuzey Kore Çin'e, Güney Kore ABD'ye entegre oldu. Yani Marksist deyimle ifade edersek, artık emperyalistler antagonist değil uzlaşabilir çelişkiler içindedir. Çin'deki patron ile ABD'deki patron, aynı şirketin adamlarıdır. Bu nedenle çatışmalar **Lenin**'in dediği tarzda bir savaşa dönüşmüyor. Aralarında yine de anlaşılıyorlar. Bu noktada **Kautsky**'nin ultra emperyalizm teziyle haklı çıktığını görmeliyiz. Basra Körfezi'ndeki ambargo, *Türkiye'nin Kesik Damarları* kitabımdaki öngörülerimin gerçekleştiğini gösteriyor. Nabucco boru hattıyla bütün petrollerin Ceyhan'a gelmesi ve buradan da Avrupa'ya gitmesi beklentisi vardı. Fakat bir taraftan PKK, diğer taraftan Şii Hilali bu yolu kesti.

ABD önce Irak'taki, sonradan da Libya'daki petrol üretimini tahrip etti. Şimdi de aynı tahrifatı İran'da yapıyor ve böylece gerçekte Amerikan kaya gazının önünü açmış oluyor. Rus gazı da bu süreçte değer kazandığı için Rusya da alkış tutuyor. ◀

MUHARREM YELLİCE

KİTAP

Şener Üşümezsoy'un “Kürt ‘Kim’liği adlı eseri üzerine

Türkiye’de etnik kimlik tartışmaları, çoğu zaman tarihî gerçekliğin soğukkanlı biçimde incelenmesinden çok, siyasî kabullerin ve güncel gerilimlerin gölgesinde yürütülmektedir. Bu yüzden kimlik meselesi etrafında kaleme alınan her eser, yalnızca bir tarih ya da sosyoloji çalışması değil; aynı zamanda yerleşik kabullere yöneltilmiş bir müdahale anlamı da taşır. **Şener Üşümezsoy**’un *Kürt ‘Kim’liği* adlı eseri, tam da bu noktada, meseleyi donmuş ve sorgulanmaz bir kimlik tarifinden çıkarıp tarihî oluşum süreçleri içinde yeniden tartışmaya açan bir çalışma olarak önem kazanmaktadır. Kitabın 2025 İstanbul baskısının tanıtımında da eserin ana soruları açık biçimde “*Kürt kimdir?*”, “*Ekrad ile bugünkü Kürt kavramı aynı mıdır?*”, “*Zazalar Kürt müdür?*” ve “*Güneydoğu’daki Türkmen aşiretleri nasıl Kürtleşti?*” ekseninde kurulmaktadır.

Üşümezsoy’un yaklaşımında ilk dikkat çeken husus, bugünkü “*Kürt*” kavramı ile tarihî kaynaklarda geçen adlandırmalar arasında doğrudan ve kesintisiz bir özdeşlik kurulamayacağı düşüncesidir. Özellikle eski metinlerde yer alan “*Ekrad*” tabirinin, bugünkü anlamda belirli sınırları çizilmiş tek bir milletin adı gibi okunmasına karşı çıkmaktadır. Yazarın temel itirazı, tarihî metinlerdeki kavramların modern etnik ve siyasî kimliklerle birebir örtüştürülmesindedir. Bu nedenle

Üşümezsoy’un yaklaşımında ilk dikkat çeken husus, bugünkü “*Kürt*” kavramı ile tarihî kaynaklarda geçen adlandırmalar arasında doğrudan ve kesintisiz bir özdeşlik kurulamayacağı düşüncesidir. Özellikle eski metinlerde yer alan “*Ekrad*” tabirinin, bugünkü anlamda belirli sınırları çizilmiş tek bir milletin adı gibi okunmasına karşı çıkmaktadır.

eser, geçmişin kavramlarıyla bugünün kimlik siyasetleri arasına mesafe koymaya çalışmakta; tarihî terminolojinin anakronik yorumlarla ideolojik bir alana çekildiğini savunmaktadır. Kitabın tanıtım metni de bu sorgulayıcı çerçeveyi doğrudan yansıtmaktadır.

Eserin en önemli yönlerinden biri, Kürt kimliğini tek kökenli, baştan beri aynı kalan ve iç bütünlüğü değişmeyen bir etnik yapı olarak değil, uzun tarihî süreçler boyunca biçimlenmiş çok katmanlı bir toplumsal oluşum olarak ele almasıdır. **Üşümezsoy**’a göre Doğu ve Güneydoğu Anadolu coğrafyası, düz bir etnik çizgi üzerinde gelişmemiştir. Aşiret yapıları, göç hareketleri, mezhep farklılaşmaları, siyasî ittifaklar ve dil alanları burada birbirine eklemlenmiş; bugünkü toplumsal görünüm de bu karmaşık birikim içinde şekillenmiştir. Dolayısıyla eser, “*ezelden beri aynı kalan tek bir millet*” fikrinin yerine, tarih içinde dönüşen ve

yeniden tanımlanan kimlikler tezini koymaktadır. Kitabın arka kapak tanıtımı da günümüzde Kürt diye anılan toplulukların “*tek ve homojen bir etnik grup*” oluşturup oluşturmadığını sorguladığını açıkça belirtmektedir.

Kitapta öne çıkan ikinci ana damar, bugün Kürt adı altında toplanan toplulukların tek ve saf bir etnik bütünlük oluşturmadığı görüşüdür. Yazara göre bu yapı, farklı tarihî kökenlerden gelen unsurların zaman içinde birleşmesi, dönüşmesi ve başka kimlik alanları içinde yeniden tanımlanmasıyla ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşım, kimliği biyolojik ya da soya dayalı değişmez bir öz gibi değil, tarihî ve toplumsal bir oluşum gibi kavramaktadır. **Üşümezsoy**’un çeşitli yazılarında da aynı eğilim görülür; kimliğin aşiret, mezhep, bölgesel yerleşim ve siyasî bağlılıklar içinde biçimlendiği, bugünkü adlandırmaların geçmişe değişmeden taşınamayacağı

vurgulanır.

Üşümezsoy’un eserinde önemli yer tuttuğu anlaşılabilir meselelerden biri de Türkmen unsurların tarih içinde Kürtleşmesi problemidir. Kitabın tanıtım metni doğrudan, Güneydoğu’daki Türkmen aşiretlerinin nasıl Kürtleştiği sorusunu merkezî başlıklardan biri olarak öne çıkarmaktadır. Yazarın başka metinlerinde de benzer biçimde, bölgedeki bazı toplulukların başlangıçta Türkmen yahut Türk unsurlar taşıdığı; ancak mezhebî, siyasî ve coğrafî şartların etkisiyle zamanla başka kimlik dairelerine kaydığı ileri sürülmektedir. Böylece etnik tablo, dili tek belirleyici ölçüt sayan sade bir şemayla değil, tarih boyunca yaşanan çok yönlü dönüşümlerle açıklanmaktadır.

Eserde Osmanlı dönemi, özellikle de doğu siyaseti bakımından önemli bir kırılma noktası olarak değerlendirilmektedir. Çaldıran sonrasında şekillenen Osmanlı-Safevî dengesi, bölgedeki aşiret yapılarının yeniden düzenlenmesi ve mezhep eksenli saflaşmalar, yazara göre bugünkü kimlik tablosunun oluşumunda etkili olmuştur. **Üşümezsoy**’un erişilebilen siyasal-tarihî yazılarında da bu tema tekrar eder; kimliklerin doğal, değişmez ve kadim varlıklar olmadığı, belirli tarihî müdahaleler ve siyasî tercihlerle yeni biçimler kazandığı savunulur. Bu yorum, eserin en tartışmalı ama aynı zamanda en

dikkat çekici taraflarından biridir.

Kitabın önemli tartışma alanlarından biri de Zaza meselesidir. Tanıtım metninin açıkça işaret ettiği üzere “Zazalar Kürt müdür?” sorusu, eserin kurucu problemlerinden biridir. **Üşümezsoy**, Zazaları tartışmasız biçimde Kürt üst kimliği içinde değerlendiren anlayışa mesafeli yaklaşmakta; dil, kültür ve tarih bakımından burada daha karmaşık katmanlar bulunduğunu ileri sürmektedir. Zaza, Dımılî, Kırmıncı ve Soranî alanlarının aynı tarihî ve dilsel çizginin zorunlu parçalarıymış gibi yorumlanmasına itiraz eden bu yaklaşım, kitabın genel metodolojisiyle uyumludur: Her farkı tek bir merkezî kimliğe bağlamak yerine, ayrışmaların tarihî ciddiyetini vurgulamak.

Dil konusu da eserin merkezî damarlarından biridir. Ancak **Üşümezsoy**, dili tek başına bir milletin kesin delili olarak kabul etmez. Hatta bugün Kürtçe başlığı altında toplanan konuşma alanlarının kendi içinde ciddi farklılıklar taşıdığına dikkat çekerek, bunların baştan beri tek merkezli ve bütünlüklü bir yapıymış gibi sunulmasının açıklayıcı olmadığını düşünür. Bu nedenle dil, onun yaklaşımında sabit bir millî özün belgesi olmaktan çok, tarih boyunca yaşanan ayrışmaların, karışmaların ve bölgesel gelişmelerin taşıyıcısı olarak görülmektedir. Yazarın başka yazılarında da Kırmıncı, Soranice ve Dımılî arasındaki ayrımları öne çıkardığı görülmektedir.

Şener Üşümezsoy'un *Kürt “Kim” liği* adlı eserini sıradan bir tarih denemesi olmaktan çıkararak asıl noktalardan biri, tarihî çözümlemeyi modern siyasetle doğrudan ilişkilendirmesidir. Yazara göre Kürt kimliği etrafında yürütülen tartışmalar yalnızca ilmî bir tasnif meselesi değildir; aynı zamanda modern dönemde üretilmiş siyasî projeler, bölgesel güç mücadeleleri ve dış müdahale stratejileriyle bağlantılıdır. Kitabın tanıtımında da “*Türk’ten ayrı bir Kürt kimliği yaratmayı çıkarlarına uygun bulanlar*” ve “*Kürt komprador burjuvazisi*” gibi kavramların öne çıkarılması, eserin tarih anlatısını güncel siyasal bağlamla birlikte düşündüğünü göstermektedir. Bu

tavır, kitaba belirgin bir polemik gücü kazandırmakta; onu yalnız tarihî değil, ideolojik bir tartışmanın da içine yerleştirmektedir.

Burada eserin güçlü tarafı, kimlik meselesini yalnızca etnik adlandırmalar üzerinden yürütmemesi; tarih, mezhep, coğrafya, aşiret sistemi ve devlet ilişkilerini birlikte değerlendirmesidir. Bu çok katmanlı okuma, özellikle kimlik meselesinin tek cümlelik ve ezberci formüllerle açıklanmasına karşı önemli bir uyarı niteliği taşır. Kitap, okuyucuyu hazır hükümler içinde rahatlatmak yerine, tarihî süreçleri yeniden sorgulamaya çağırılmaktadır. Bu bakımdan, sonuçlarına bütünüyle katılınsın ya da katılmınsın, tartışma açıcı bir eser olduğu açıktır.

Öte yandan eserin güçlü tezleri, onu doğal olarak eleştiriye açık da kılmaktadır. Kimlik, dil ve tarih gibi hassas alanlarda ileri sürülen her iddia, geniş belge desteği ve disiplinler arası dikkat gerektirir. **Üşümezsoy**'un yaklaşımı yerleşik anlatılara ciddi itirazlar getirdiği için, karşı tezlerin ve farklı akademik yaklaşımların da ciddiyetle ele alınması gerekir. Fakat tam da bu yüzden eser önemlidir. Çünkü bazı kitaplar, kesin hüküm verdiği için değil, donmuş kabulleri sarsıp yeni sorular sordurduğu için değer kazanır.

Kürt “Kim” liği, meseleyi tarih dışı ve değişmez bir öz anlayışıyla ele alan yorumlara karşı çıkan; kimliği tarih içinde oluşan, dönüşen ve zamanla siyasallaşan bir yapı olarak okuyan dikkat çekici bir müdahaledir. **Şener Üşümezsoy** bu çalışmada Kürt kimliği tartışmasını yalnızca etnik aidiyet başlığı olmaktan çıkarıp tarih, dil, mezhep, coğrafya ve siyaset ekseninde çok katmanlı bir sorgulamaya dönüştürmektedir. Bu nedenle eser, sadece “*Kürt kimdir?*” sorusuna verilmiş bir cevap değil; aynı zamanda Türkiye’de tarih ve etnisite tartışmalarının hangi zihni kalıplarla kurulduğunu sorgulayan bir metin olarak da okunmalıdır. Kitapla bütünüyle aynı fikirde olunabilir ya da olunmayabilir; fakat ortaya attığı soruların kolayca geçiştirilemeyecek kadar önemli olduğu açıktır. ◀

Orta Doğu Devletler Topluluğu / Laik Demokratik Arap Cumhuriyetleri Birliği

20. yüzyılın başlarından beri İngilizlerin büyük Yunanistan hayali; Amerikalıların büyük İsrail hayali adım adım gerçekleşiyor. Bu hayalleri, Türk Kurtuluş Savaşı kesintiye uğratmıştı ancak, adım adım ve derinden, tüm zafiyetleri ve konjoktürel gelişmeleri/değişimleri değerlendirerek bu günlere geldiler.

Yunanlılar İzmir ve Aydın’ı/Ege’yi alamadılar ama Ege’de sahillerimize kadar geldiler ve GKRC ile neredeyse tek devlet oldular.

ABD destekli İsrail ise; Filistin, Lübnan, Golan Tepeleri, Suriye’nin güneyi, SDK işbirliğiyle Irak ve İran bölgelerindeki Kürtler/Anadolu’nun güney ve doğu sınırlarına kadar genişledi-genişliyor.

Önceki yazılarımda da bahsettim, bütün olarak incelendiğinde görülecektir ki; Ortadoğu ülkeleri ve Osmanlı egemenliğinde olan Arap ülkeleri dinci/otoriter baskıcı yönetimleriyle halkla bütünleşemediler. Arap dünyasında büyük bir umutla parlayan BAAS Partisi, ilkelerini halkla bütünleştirip koruyarak kurumsallaştıramadı.

Emperyalist güç odaklarının etki alanında şah, şeyh, şihların baskıcı/otoriter yönetimlerinde, dinci/mezhepçi şahıs ya da aile devletleri olarak bu günlere geldiler. Geldiler de ne oldu? Emperyalist patronlarının ne karnı doyuyor ne de gözü. Bir bir hepsini parçaladı, parçalıyor. Ne devlet olarak ne de bölge olarak güvenceleri kalmadı. ABD/İsrail-İran savaşı bardağı taşıran son damla oldu.

İsrail, bu kez yine ABD’nin desteğiyle, Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ile askerî işbirliği anlaşması yaptı. Anlaşma, ortak askeri tatbikatlar, özel hareket güçleri için ortak eğitimler ve elektronik harp gibi konuları kapsamaktadır.

ABD’nin Ege, Yunanistan ve Balkan ülkelerindeki onlarca askeri üssü de değerlendirildiğinde, kime karşı; niye sorularına bulunacak yanıtlar, dış politikamıza yön verecektir. Son 10-15 yılda sınırlarımızdaki hareketlenmelerin bir nedeni olmalıdır; Rusya’ya karşı, ne var bunda denilmemelidir. O eşik çoktan aşıldı.

Hem bölge hem de dünya barışı için tek çıkar yol, Orta Doğu ve Arap ülkelerinin sosyokültürel yakınlıkları da göz önünde bulundurularak; **Atatürk**’ün Cumhuriyeti’nin kurucu ilkeleri temel alınarak ve yol haritası da güncellenerek; laik, demokratik, insan haklarına saygılı, karşılıklı yarar ilkesine dayalı, antiemperyalist siyasal-sosyal-ekonomik topluluklar oluşturulmalıdır.

Devlet kurumları; insanı mutlu etmek, eşit, özgür ve bağımsız bireyin hukukunu korumak için görevlendirmeli; çıkar ve saltanat odaklı siyasetten uzaklaşılmalıdır... ◀

CEMİL DEVECİ

NECATİ GÜLTEPE

KİTAP

Dünya tarihinin saklanan en büyük soykırımı: Türk soykırımı

Ali Özsoy'un *Balkanlar'da Türk Soykırımı* isimli kitabı... İlk baskısının (2012) tanıtımında bulunmuştum.

Başlangıçtan günümüze "*Türk Tarihi*" ni sosyolojik derinlikleri (acıları-soykırımları) ile düşünmek yaşamı farklı boyutlara taşır.

Başlangıçtan günümüze "*Türk*" ün başına gelenler/soykırımlar gündüzün başına gelse gece olurdu....

Bu kitabı okurken aklıma hep o meşhur şiirdeki hitap geldi:

"Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın bu toprak"

Ali Özsoy da Türk tarihine bir sütun dikeyor ve şöyle diyor:

"Dur arkadaş! Türk'ün tarihini böyle dümdüz okuyup geçemezsin, oradaki acıları/soykırımları gör, duy ve hisset bakalım."

Bir tarih araştırmacısı olarak, "*Türk Soykırımı*" ifadesinin kitap adı olarak kullanılması beni heyecanlandırmıştı. Bildiğim kadarı ile bu terim daha önce sadece Necip Hablemitoğlu tarafından kullanılmıştı (*Kırım'da Türk Soykırımı*, 2003).

Bu tarihten sonra yakın zamanda şu iki kitap çıktı:

– Prof. Dr. Yusuf Hamzaoğlu, Prof. Dr. Adnan İsmaili, *Balkanlar'da Yapılan Türk-Müslüman Soykırımı*, 2023.

– Ozan Pekgöz, *Doğu Türkistan'da Türk Soykırımı*, İleri

Dünya tarihinin saklanan en büyük soykırımı,
Türk Soykırımıdır.

Aslında dünya tarihinde Türklere yapılan kırımın, "yok etme eylemi"nin tarihin en büyük "soykırımı" olduğunu ilk defa *Balkanlar'da Türk Soykırımı* çalışmasında vurgulayan ve bunun bilgi ve belgelerini veren Ali Özsoy olmuştur.

Yayınları, 2024.

Yukarıdaki başlığı sakın abartılı bulmayın, gerçekten de böyledir.

Dünya tarihinin saklanan en büyük soykırımı, Türk Soykırımıdır.

Aslında dünya tarihinde Türklere yapılan kırımın, "yok etme eylemi"nin tarihin en büyük "soykırımı" olduğunu ilk defa *Balkanlar'da Türk Soykırımı* çalışmasında vurgulayan ve bunun bilgi ve belgelerini veren Ali Özsoy olmuştur.

Kitap dört ana başlık altında toplanmıştır:

I- Türk Soykırımının Kökenleri: Anti-Türkizm

II- Balkanlar: 4.000 Yıllık Türk Yurdu

III- Balkanlar'da Türk Soykırımları

IV- Balkanlar Kayıp Değil Kurtarılacak Vatan

Bu ana başlıklar altında dikkat çekici onlarca ara başlıkla konunun yetkinlikle özetlenmiş olduğunu söylemeliyim.

Bu "özellikli ve ilk defa söylenme" hemen ilk başlıkta kendini gösteriyor.

"Kendi Soykırımını İnkâr Eden Halk"

Yazarımız bu başlık altında 2012 yılında Balkan Savaşları'nın 100. yıldönümü vesilesiyle Türkiye'de düzenlenen etkinliklerin ne kadar duygusuz, duyarsız olduğuna ve özellikle "*Soykırım*" terimini hiç kullanmadan konunun geçiştirildiğine yazıklanıyor:

"Yeni kitaplar basıldı. Popüler tarih dergileri özel sayılar hazırladı.

"Yaşanan acılar, yapılan hatalar, katliam ve göç hatıraları gündeme geldi.

"Türkiye'nin bazı tahminlere göre üçte biri Balkan göçmenidir. Bazı tahminler ise Türk vatandaşlarının en az 20 milyonunun Balkan kökenli olduğu yönündedir.

"Ancak bu 20 milyon insanın yaşadığı büyük facia bir iki haftalık 'hatırlama' süreciyle aslında unutturuldu.

"Ne yazık ki ne Türk bilim camiası ne Türk yayın dünyası ne Türk medyası ve hatta ne de Balkan muhacirleri dernekleri 100 yıllık facianın adını koyamadı. Her türlü bilimsel ve tarihsel kıstasa göre tek ve doğru ifade olan '*Balkanlar'da Türk Soykırımı*' terimi bir kez bile ağza alınmadı.

"Bilim camiasında Batı'nın ve Batıcıların hâkimiyetini bir yana bırakalım. Balkan-Rumeli-Trakya göçmenlerinin Balkan Savaşları'nın 100. yılında düzenledikleri büyük stat etkinliğinin adı bile şaşırtıcıdır: '*Büyük Rumeli-Balkan-Trakya Buluşması*.'

"Sanki misafir veya turist olarak gittiğimiz bir yerden dönmüşüz. Şimdi bir araya gelip gezintimizin anılarını paylaşıyoruz."

Ali Özsoy ilerleyen sayfalarda "*Gerçeğin Soykırımı*" başlığı altında konu ile ilgili "*Elhamdülillah Türk'üm*" (Bu tabir Balkan Türklere aittir) diyen herkesin bu deşet katliamlara

duyacağı “öfke” yi dile getiriyor:

“Bu yüzden tarihteki en büyük soykırım ‘Türk Soykırımı’ konusunda Batı kamuoyu, yazını ve akademisi (ve tabii ki iki yüz yıldır ‘Batı’ nun maymunu’ Türk entelijansiyası) tam anlamıyla bir suskunluk ve körlük içindedir.

“Hatta öylesine bir çifte standart söz konusudur ki 1683’ ten günümüze Selçuklu-Osmanlı-Türkiye Türklerine devam eden soykırım sadece göz ardı edilmemiş, bir de Türk milleti soykırımcı ilan edilmiştir.

“Bunu basit bir Müslüman ve hatta Türk düşmanlığıyla açıklayabiliriz. Ancak daha uyanık olmak ve meselenin güncel bir mesele ve tehlike olduğunu anlamak zorundayız. Avrupalı güçlerin 350 yıldır Türkiye Türklerine karşı yürüttüğü soykırım saldırısı Avrupalı gözünde daha bitmemiştir.”

Balkanlar’ın yanı sıra, 16. yüzyıldan bugüne kadar Rusya’da, Çin’de, Kuzey Afrika’da ve İngiliz yönetimindeki Hindistan’da yapılan soykırımlar tek tek sıralanmış. Ve ayrıntı verilmiş.

Bu noktada konu ile ilgili aklıma gelen iki ayrı bilgi/anekdot vermek isterim:

Bunlardan birincisi Amerika’nın keşfinden bugüne orada yapılan Kızılderili/Türk katliamı-soykırımı...

Niye “Kızılderili soykırımı” na aynı zamanda “Türk soykırımı” dır dediğimi hemen açıklayayım:

Amerika Kolombus Devlet Üniversitesi (Columbus State University) hocalarından Ethel G. Stewart başkanlığında bir ekip, uzun yıllar süren saha araştırmalarında aşağıda verilen kabile isimleri gibi, 150 civarında Türk soylu kabile (boy-oymak) tespit etmişler:

- Sioux’lar
- Seneca’lar
- Apache’lar
- Tatanka’lar
- Hawnee’ler
- Comanche’ler
- Kutchin

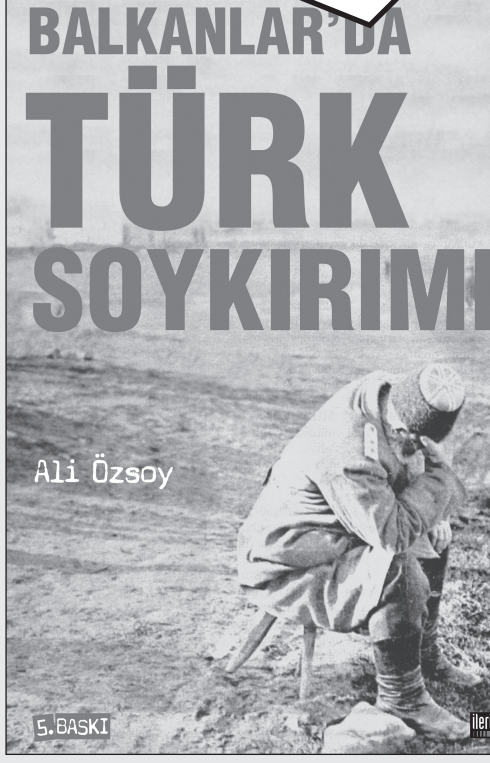
Ali Özsoy’un *Balkanlar’da Türk Soykırımı* isimli kitabını okurken aklıma hep o meşhur şiirdeki hitap geldi:

“Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın bu toprak”

Ali Özsoy da Türk tarihine bir sütun diyor ve şöyle diyor:

“Dur arkadaş! Türk’ün tarihini böyle dümdüz okuyup geçemezsin, oradaki acıları/soykırımları gör, duy ve hisset bakalım.”

Bir tarih araştırmacısı olarak, “Türk Soykırımı” ifadesinin kitap adı olarak kullanılması beni heyecanlandırmıştı.

Ali Özsoy’un kitabı dört ana başlık altında toplanmış:

I- Türk Soykırımının Kökenleri: Anti-Türkizm

II- Balkanlar: 4.000 Yıllık Türk Yurdu

III- Balkanlar’da Türk Soykırımları

IV- Balkanlar Kayıp Değil Kurtarılacak Vatan

Bu ana başlıklar altında dikkat çekici onlarca ara başlıkla konunun yetkinlikle özetlenmiş olduğunu söylemeliyim.

- Navaho (Navajo)’lar
- Mescalero
- Washington eyaletindeki Yurok’lar
- Yuruk’lar (Yörükler)
- Blackfoot (Karaayaklar)
- Ch’iang’lar
- Yüeci’ler...

Bu çalışmaların bir kısmı 1991 yılında üniversite yayını olarak çıkmış.

Daha sonra Türk Dünyası Araştırma Vakfı tarafından yayınlandı. (Ethel G. Stewart, *Dene ve Na-Dene Kızılderilileri (Cengiz Han’dan Amerika’ya Kaçan Türkler-1233 M.S.)*, çev: Eşref Bengi Özbilen, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul, 2000.”)

Bütün bu bilgileri vermemdeki asıl sebep şu:

Amerika’nın keşfinden bugüne kadar en iyimser tahminle 60-70 milyon Kızılderilin katledildiği/soykırımı uğratıldığı bilinmektedir....

Hani diyorum ki “Türk soykırımı” konusu işlenirken bu katliamı da hatırlamış olalım....

İkinci anekdotum, bir soykırım hesaplaması....

Yıllar önce *Türk Solu* camiasına “Osmanlı Türk müydü” konulu konferansta gençlere bir ödev vermiştim:

Soykırım hesaplama ödevi...

1500’lerde Rusların (tahminen) nüfusu 5 milyonun altında idi.

Buna mukabil bütün o coğrafyaya yayılmış (şimdiki Rusya) Türk boy

ve oynaklarının toplam nüfusu ise (en az) 15 milyon olarak tahmin edilmekteydi.

Günümüzde Rusya’nın (resmi ifade edilen) Rus nüfusu: Yaklaşık 146 milyon. (Kendi nüfus dairesi içindeki Slav, Germen gibi diğer milletleri içine katmadan sadece Rus)

Aynı coğrafyada yer alan (Özerk ve bağımsız Cumhuriyet olarak) Türk nüfus ise, toplam 114 milyon civarındadır.

Demografi uzmanlarının ifadelerine göre Asya’da bulunan Türk unsurunun, beraber yaşadığı diğer milletlere oranla mesela Ruslara oranla çoğalma kabiliyeti kat be kat fazladır.

Bütün bunları göz önünde tutarak bir değerlendirme yapacak olursak; 1500’lerde aynı yerde “5 milyon Rus/15 milyon Türk” yaşıyordusa:

Günümüzde ise resmi rakamlar; “146 milyon Rus/114 milyon Türk” yaşıyor şeklindedir.

Basit bir hesaplama (iki bilinmeyenli denklem hesabı) ile günümüzde eski Rusya coğrafyasında yaşayan toplam Türk nüfusun en az 438 milyon olması gerekirdi.

Şimdiki toplam Türk nüfusunu bu rakamdan çıkarınca 324 milyon Türk’ün yok edildiği, soykırımı uğratıldığı ortaya çıkar....

Bu hesaplamayı bütün dünya ölçeğinde düşünün. Çıkan sonuç çok ürkütücüdür....

Kendi soykırımını inkâr eden halk

Bence bu kitabın ana başlığı bu:

“Geçmişini, tarihini ve ‘soykırımını’ inkâr eden (unutan) halk...”

Peki bir millet geçmişini, tarihini, soykırımını neden unuttur ve hatta soykırımını inkâr eder ki?

Cumhuriyet kurulduktan sonraki ilk dönem yazar ve aydınları bu soruya şöyle cevap veriyorlardı:

“Türk milletinin başından büyük trajediler geçti, facialar geçti ama bu vatani kurtardık. O zaman geçmişe bakmayalım. Çünkü, bu insanlarla yaşayacağız, bu devletlerle yaşayacağız. Bunlara

karşı kin gütmeyelim. Buradaki tarihi varlığımızı, tarihimizi unutalım, geçen geçmiştir. Biz, ileriye bakalım.”

Ve bütün kuşaklar birbiri arkasından böyle yetiştirildi. Yani bu kuşaklarda intikam duygusu, acılarının yasını tutma duygusu yoktu. İntikam duygusu bu kuşaklara verilmedi. Bunun verilmemesinin başka nedenleri de var.

Fakat psikolojide bir kural vardır, “Büyük kayıplarımızın yasını tutmanız lazım.” Bu, ailelerde de böyledir, toplumlarda da böyledir. Türk milleti büyük kayıplarının yasını tutmamış bir millettir.

Millet olarak ve aile olarak büyük kayıplarımızın yasını tutmadığımız için Haçlıların icadı soykırımlarla suçlandık.

Hiç adı sanı yokken içimizde bir “Ermeni meselesi” oluşturmuş “Kürt milleti” diye bir millet icat etmişlerdir.

Bir düşünün, Balkanlar’ın tamamı ve Avrupa’nın üçte ikisi yani Viyana’ya kadar, ortalama 400 yıl Türk şehri Türk toprağı olmuş. Oralarda asla müstevli olmamışız, oranın asli halkı olduk binlerce binlerce eser yapmışız, köyleri kasaba, kasabaları şehir yapmışız.

Dahası var... Kahire (Mısır) önce Memlûklular sonra Osmanlıların yurdu olmuş. Tam 750 sene böyle sürmüş, binlerce Türk eseri bırakılmış. Sonra Kudüs aynı yıllarda Türk şehri olmuş. Harem-i Şerif üç dört kere yenilenmiş.

Kudüs’te bugün en fazla Türk eseri vardır. Bağdat ve Şam’ı hiç sormayın, Erzurum’dan daha fazla Türk şehridir. Buralar nasıl da unutturulmuşlar, buralardan sürülüp çıkarılan milyonlarca Türk’ün, katledilen Türk’ün hesabı hâlâ sorulmadı, yası tutulmadı.

Korkarım 70’li yılların Türk direnişi can havli ile yapılan son direnişti. Türk’e tuzak peşinde koşan milletlerde bu fark edilenden çok daha büyük etki yaptı. Başta Rusya olmak üzere Batı ülkelerinde de art arda yeni oluşumlara sebep oldu.

Artık Türk’e karşı yeni taktik gerekiyordu. Gençleri

350 Yıllık Balkan Soykırımı'nın Bilançosu		
	Sürgün	Ölüm
1683-1700 Budün-Belgrad Soykırımı	100.000	150.000
1770-1783 Kırım- Balkan- Mora Soykırımı	180.000	120.000
1790-1791 Besarabya-Boğdan Soykırımı	100.000	60.000
1805-1828 Sırp İsyanı	100.000	30.000
1821-1833 Mora Soykırımı	120.000	100.000
1876-1878 Tuna-Edirne-Selanik-Bosna Soykırımı	1.200.000	700.000
1912-13 Balkan Soykırımı	1.200.000	980.000
1770-1913 Girit ve Adalar Soykırımı	250.000	150.000
1913-1991 Bulgaristan Türkleri Soykırımı	2.000.000	40.000
1922-2012 Batı Trakya Soykırımı	500.000	25.000
1992-1995 Bosna Soykırımı	1.000.000	200.000
1923 Mübadele	500.000	
1923-2012 Yugoslavya-Romanya'dan Göçler	900.000	
Toplam	8.150.000	2.555.000

Ali Özsoy'un araştırmaları ve hesaplamalarına göre 350 yıllık Balkan Soykırımı'nda 8 milyondan fazla Türk yerinden yurdundan olmuş 2,5 milyondan fazlası ile katledilmiştir.

beyinlerinden yakalayıp evrenselleştirmek, yumuşatmak, ılımlaştırmak kitleleri politik olarak mankurtlaştırmak gerekiyordu. Siyasal İslam ideolojisiyle bunu gayet güzel başardılar.

Mücahit (!) politikacılar, bir taraftan bana oy vereceksin diye kitleleri ikna ederken, diğer taraftan senin adını dağdan taştan kitaplardan ve zihinlerden sileceğim diye nutuklar atılıyor ama hiçbir dirençle karşılaşılmıyorlardı.

Neticeten söylemek istediğim şu:

Türk milletinin sosyolojik olarak normalleşmesi için büyük felâketlerinin yasını tutması lâzımdı, tutmadık.

Hiçbir kaybımızın yasını tutmadığımız için büyüklüğümüz, bütünlüğümüz tartışılır olmuştur.

Umarım ki Ali Özsoy *Balkanlar'da Türk Soykırımı* kitabıyla Türk'ün bu yas tutma sürecini başlatmaya sebep olur...

Belki bu yazının akışına çok uygun değil ama hemen burada bir talebimi bir hayalimi dile getireyim:

Ali Özsoy, *Balkanlar'da Türk Soykırımı* kitabını yazarken ana konuyu ve yan konuları çok iyi planlamış ve tam anlamıyla iyi kotarılmış bir çalışma.

Bu kitapta sözünü ettiği ve açılımlarını verdiği ki bunlardan birkaçını hatırlatmak maksadıyla buraya alalım:

– Rusya'nın 16. yüzyıldan bu yana işlediği Türk soykırımı

– 17-19. yüzyıllar arası İngiltere'nin Hindistan'daki (Babür) Türklerine soykırımı...

– 19-20. yüzyıllar arası Fransa'nın Cezayir Türkleri ve Müslümanlarına soykırımı...

– 20. yüzyıldan günümüze Çin'in Doğu Türkistan Türklerine soykırımı gibi...

Burada (tarihte ve günümüzde Türklere yapılan soykırım) sayılmayan onlarca var.

Ali Özsoy, bu kitabının devamı olarak “*Türklere Yapılan Soykırım*”ı dünya ölçeğinde bir yapıtla 7-8 ciltte özetleyebilir.

Belki bu konuyu *Türk Solu*'ndan

bir ekip kurarak kotarabilir...

Bu çalışmaya Türk dünyasının büyük ihtiyacı var. Çünkü Ali Özsoy'un da dediği gibi Türk'ün sosyal tarihinin en önemli konusu olan bu soykırım meselesi unutturuldu ve zihinlerden silindi, hatta inkâr edildi....

Böyle bir çalışma, soykırımların büyük acıların yasını tutmaya başlatabilir...

Soykırımların, acıların yasını tutmak

Zoraki unutturma 20. yüzyılın en habis özelliklerinden biridir. Yaralar kapanmadığında, geçmiş bugünü işgal eder. (Paul Connerton, *Toplumlar Nasıl Anımsar?*)

20. yüzyılın sonunda artık bir bellek ahlakına sahibizdir, bu durum önceki yüzyıllarda olmayan bir şeydi.

Geçmişle ilgili tanıklığın kaçınılmaz bir biçimde politik olduğu ve hatırlanan travmanın dile dökülmesi gerektiği düşünülür. Yaşanan kötü olayların anlatılabilmesi sosyal düzenin temini ve bireysel kurbanların iyileşmesi için vazgeçilmez önemdedir.

Toplumsal ahlak belleğin üzerine bina edilir. “*Ahlaki, hafızaya bir iğne oyası gibi işleyen acılardır,*” der Alman sosyolog Wolfgang Sofsky.

“*İnsan türünün özünü düzeltmeyi amaçlayan tüm projeler, ahlaki bellek kaybına karşı, benliğin keyfi dönüşümlerine ve şimdiki zamanın baştan çıkarıcı cazibesine karşı enerjik bir savaşı şart koşarlar.*”

Türk toplumunun acılara bakma ve onları kendi içinde hazmetme, oradan geleceğe dönük yeni anlamlar çıkarma konusunda bir tür yoksunluğu var. Bunda acıyı kanıksamamızın, günlük hayatımızın bir parçası haline getirmiş olmamızın da bir payı var mıdır bilmiyorum.

Bunca acının/soykırımın üzerinden geçmiş on yıllarda bu toplumsal yası hiç anmamak/hatırlamamak hastalıklı bir durumdur.

Keşke bu soykırımlar üzerine kurulu anlatılar, hikâyeler, filmler

yapabilse ve kendi acımıza kendimizi de toptan dönüştürecek şekilde bakabilseydik bu acılı deneyimden çok daha güçlenmiş ve olgunlaşmış olarak çıkardık...

Türkiye'nin temel problemlerinden birinin de yas tutamamak olduğunu düşünüyorum. Laf kalabalığı ile matem zamanlarını geçiştiriyoruz. Çünkü matem de bir olgunluk gerektiriyor. İçimize aldığımız bir şeyi orada tutabilmeyi, dilimizi tutabilmeyi, bu niye oldu, yeniden olmaması için ne yapabiliriz diye düşünmeyi gerektiriyor.

Berlin'deki Soykırım Müzesi'nde Primo Levi'nin biz sözü var: "Oldu. Bu şu demektir: Yeniden olabilir."

Kolektif bellek bireysel bellekten farklıdır. Çünkü kolektif hafıza, olaylardan doğrudan kurtulanların hayatlarının ötesinde devam eder ve zaman ve mekân olarak travmatik olaylardan çok uzakta olabilecek grup üyeleri tarafından hatırlanır. Sonraki nesil travma mağdurları olayları farklı şekilde hatırlayabilir ve bu geçmiş olaylar gelecek nesillere farklı şekillerde aktararak biçimlendirilebilir

Toplumsal travmalarda da yaşanan deneyimi toplumun gündemine getirmek, bireylere hatırlatmak grup kimliğini güçlendirir ve geçmişte yaşanan travmatik bir olay gelecekte yaşanacak bir destana dönüştürülmüş olur.

Toplu yas tutmak ölüyü, ölümü ve geçmiş ortadan kaldırmak değil acılarla toplu olarak başa çıkmak ve travmanın yarattığı tahribatı onararak insanlar arasına geri dönüşüm sürecini harekete geçirmektir.

Fakat psikolojide bir kural vardır, "Büyük kayıplarımızın yasını tutmanız lazım." Bu ailelerde de böyledir, toplumlarda da böyledir. Türk milleti büyük kayıplarının yasını tutmamış bir millettir.

Bu makaleyi bitirirken konu ile ilgili iki hususa daha değinmeliyim.

Rahmetli **Ahsen Batur**'un sık dile getirdiği tezi:

"Keşke Türkler ırkçı olsalardı!

"Peki ne olurdu? Hunlar

Balkan Savaşları sonrası Anadolu'ya kaçmaya çalışan Balkan Türkleri...

Türk milletinin sosyolojik olarak normalleşmesi için büyük felâketlerinin yasını tutması lâzımdı, tutmadık. Hiçbir kaybımızın yasını tutmadığımız için büyüklüğümüz, bütünlüğümüz tartışılır olmuştur. Umarım ki Ali Özsoy *Balkanlar'da Türk Soykırımı* kitabıyla Türk'ün bu yas tutma sürecini başlatmaya sebep olur.

döneminde başlayan Çinli katliamı daha sonra Göktürkler, arkasından Uygurlar tarafından sürdürülür ve muhtemelen ya Çinli diye bir şey kalmazdı, ya Çin'in bugünkü nüfusunun onda biri bile olamazdı. Hele Hindistan neredeyse kılıçtan geçirilirdi.

"İran diye bir devlet, Pers denilen bir halk olmazdı.

"Arabistan hayaletler ülkesine dönerdi. Yunan diye bir halk olmazdı. Rus diye bir halk olmazdı. Çünkü o zamanlar tek geçer akçe yumruk hukukuydu ve yumruk üstünlüğü de Türklerde idi. Kimse senin kesip biçtin halklar için senden hesap soramazdı.

"Ama bunların hiçbiri olmadı. Çünkü ırkçılık Türklere yabancı idi.

"Ey güzel atalarım, keşke merhametten maraz doğar sözünü o zamanlar işitmiş olsaydınız, inanın biz bugün ülkemizde düştüğümüz şu durumda olmayacaktık!"

Bir diğer değinmek istediğim konu da, Türk edebiyatının *Lejyon*

Dönor (Onurlu Asker) nişanlı yazarları...

Türk edebiyatının anlı şanlı ve dahi *Lejyon Dönor* (Onurlu Asker) nişanlı yazarları, yazdıkları dili konuşan insanları, sahte şöhret uğruna, uluslararası lobilere peşkeş çekmektedirler.

Fırat Suyu Kan Akıyor Baksana gibi romanların yazarı Yaşar Kemal, *Baba* ve *Piç* gibi romanların yazarı Elif Şafak, *Serenad* ve diğer roman ve yazılarında Ermenilerin soykırımı uğratıldığından bahseden Zülfü Livaneli...

"Türkler bir milyon Ermeni'yi kesti, kırk bin Kürt'ü biçti" diyerek Nobel ödülü alan **Orhan Pamuk**...

Ağrı'nın Derinliği'ni yazan, sözde Türklerin özde Ermenilerin yanında saf tutan **Ece Temelkuran**, bu bağlamda "*İçimizdeki Fransızlar*"ın ilk akla gelen isimleridir. İçimizdeki Fransız tamlamasını mecaz anlamda, deyim anlamında, Türklere Fransız kalmak mealinde kullandım.

Lejyon Dönor nişanı veya madalyası, Fransız milletine ve devletine üstün hizmetleri olanlara verilen seçkin bir nişandır. Bu nişan ile ilgili en genel ve herkesçe ulaşılabilecek bilgi şöyledir:

"*Légion d'honneur, Napoléon Bonaparte*'ın Birinci Konsül iken 19 Mayıs 1802 tarihinde imzaladığı bir kanun ile oluşturulmuş Fransız nişanıdır. 1804 yılının Mayıs'ında Fransa İmparatoru olan **Napoléon Bonaparte**, Haziran ayından itibaren kişileri bu nişanla ödüllendirmeye başlamıştır. Bu nişan bugüne dek Fransa'daki tüm yönetim rejimlerinde takılmaya devam edilmiştir. *Légion d'Honneur*, Fransız madalyaları arasında en tanınmış olanıdır. *Grand-Croix* (Büyük Haç), *Grand-Officier* (Büyük-Subay), *Commandeur* (Kumandan), *Officier* (Subay), *Chevalier* (Şövalye) olmak üzere beş sınıfa ayrılmaktadır."

Sormadan ve düşünmeden geçemeyeceğimiz husus, bu seçkin madalyaya üç kez layık görülen **Yaşar Kemal** ve devamında yakın zamanda bu ödüle layık görülen **Elif Şafak**'ın, riyakarlık ve yalanla Türk milletini karalayan **Zülfü Livaneli**'nin, siyasi ve yalan beyanları ile Türk milletini yaralama ve karalama pahasına Nobel alan **Orhan Pamuk**'un, Fransız ve Hristiyan/Yahudi dünyasına ne gibi büyük hizmetleri oldu da bu ödüllere, madalyalara layık görüldüler acaba?

Dünyanın en çok okunan yazarı unvanına sahip olan, eserleri **Yaşar Kemal** ya da **Orhan Pamuk** gibi 40 dile değil 200'ün üzerinde dünya diline çevrilen **Cengiz Aytmatov**'un bu tür ödüller almadığını biliyoruz...

Kime ait olduğunu bilmediğim bir atasözü der ki:

"Beni bir kez aldatıyorsan sen aptalsın. İkinci kez aldanıyorsam ben aptalım."

Kimse Türk milletine saf ve aptal muamelesini reva görmesin, bilinç yitimine (afazi) uğrayan Türk milleti titresin kendine dönsün.

Okuma isteğini ve yeteneğini yitirdiği için özü itibarıyla da olsa, kısa kısa da olsa kendisine yapılanları bilsin artık... ◀

ATATÜRK'ÜN EĞİTİM POLİTİKASININ İKİ TEMEL KAYNAĞI

Atatürk'ün tavsiyesiyle 1930'da Milli Eğitim Bakanlığı tarafından basılan ve o yıllarda bütün öğretmenlere hediye edilen kitap:

Beyaz Zambaklar Ülkesinde.

Bir zamanlar yoksulluk, cehalet ve bataklıklarla dolu bir coğrafyada yaşayan Fin halkının, ulusal bilinç ve topyekûn bir eğitim hamlesiyle nasıl modern bir ulusa dönüştüğünün destansı öyküsü... Yazar Grigori Petrov, Finlandiya'nın bu mucizevi dönüşümünü, sıradan insanların azmi ve aydınların rehberliğindeki kararlılığı üzerinden kaleme almıştır.

Finlandiya'nın bu mucizevi uyanış ve yeniden inşa hikâyesi, Atatürk'ün de başucu kitaplarından biri olmuştur. Atatürk, bu eserdeki azim, kararlılık ve kolektif ruhu, Türk milletinin kendi aydınlanma yolculuğu için de bir ilham kaynağı olarak görmüştür. Bu nedenle kitabı genç nesillere, tüm öğretmenlere ve Türk subaylarına tavsiye etmiştir.

Satın almak için
kare kodu tarayın

Beyaz Zambaklar Ülkesinde'nin yazarından eğitimle yeşeren bir umudun öyküsü: İdealist Öğretmen.

Bu kitap, Moskova Üniversitesi'ndeki parlak kariyerini ve profesörlük kürsüsünü elinin tersiyle iterek, Tatevo köyüne yerleşen ve hayatını köy çocuklarının eğitimine adanarak Sergey Aleksandroviç Raçinski'nin gerçek yaşam öyküsüdür.

Raçinski, sarayların lüksü yerine köy okulunun tebeşir tozunu, şöhret yerine "halkın hizmetkârı" olmayı seçmiştir. O, bir toplumun tepeden inme emirlerle değil, ancak tabandan, köyden ve çocuktan başlayarak aydınlanacağına inanan bir ruhun temsilcisidir.

Atatürk'ün, "Milletleri kurtaranlar yalnız ve ancak öğretmenlerdir" sözüyle işaret ettiği o fedakâr ruh, bu kitabın her satırında kendini hissettirir. 1930 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından basılan ve Köy Enstitüleri'ne ve eğitim seferberliğine ilham veren bu eser, sadece bir biyografi değil, her aydının halkına karşı sorumluluğunu hatırlatan bir manifestodur.

www.ileriyaınlari.com

